

TIPS OSS: OSTFOLD@MDG.NO

Grønnere Tider

EN VALGKAMPAVIS AV MILJØPARTIET DE GRØNNE ØSTFOLD STORTINGSVALGET 2017 TA VARE PÅ FREMTIDEN

ET GRØNNERE STORTING TIL NESTE ÅR

FOTO: BIRGITTE STERUD

SIDE 12 & 13

GRØNN UNGDOM

Det er vår fremtid.

SIDE 18 & 19

SKOLE

Helene Winther vil ha flere lærere i skolen.

SIDE 26

FOLK

Ojedirektør ble grønn.

Miljøpartiet De Grønne stiller til valg for å gjennomføre det grønne skiftet i praksis.

Med motiverte og entusiastiske kandidater fra hele landet er målet å slå sperregrensa med god margin. Et grønnere Storting vil innebære at Norge overholder sine klimaforpliktelser,

etablerer et blomstrende grønt næringsliv, skaper gode vilkår for bonden, ansetter flere lærere i skolen og gjennomfører en massiv satsning på jernbane, sykkelveier, elektriske biler og ferger.

Et grønnere Storting gjør oss mindre avhengig av oljenæringen og mer rustet til å ta vare på fremtiden.

TEKNOLOGI S.3

Sola skinner på Norge!

HELSE OG OMSORG S.22 & 23

GRØNN HELSEPOLITIKK

Pasienter, ikke pakker

JORDBRUK OG DYREVELFED S.10 & 11

Levlige forhold for bøndene

TEKNOLOGI S.5

Videre satsing på elbiler

FOLK S.26

Visst skal vi hjelpe!

Grønnere Tider

UTGITT AV:
MILJØPARTIET DE GRØNNE
ØSTFOLD

DESIGN/LAYOUT:
DAVID HØSTAKER
OG MARYAN SYVERSEN

ILLUSTRASJONER:
MDG

FOTO:
BIRGITTE STERUD, ROGER
BRENDHAGEN, ESPEN
BUNÆS, CF WESENBERG,
MDG, DAVID HØSTAKER
OG WIKIPEDIA

REDAKSJONSKOMITÉ:
BENEDICTE LUND, HÅKON
BORCH, MADELEN ROXMAN
UELAND, ERIK SKAUVEN,
ESMERALDA CECILIE PEREZ,
FRANK VIGART ERIKSEN OG
BIRGITTE STERUD (REDAKTØR)

FINANSIERING:
OFFENTLIG PARTISTØTTE,
LOKALLAGSSTØTTE OG
MEDLEMSKONTIGENT

EPOST:
OSTFOLD@MDG.NO

WEB:
WWW.MDG.NO/OSTFOLD

FACEBOOK:
FACEBOOK.COM/
MDGOSTFOLD

STORTINGSKANDIDATER 2017:
1. HÅKON BORCH
2. HELENE WINTHER
3. THOMAS BEDIN

BIDRA:
DU KAN STØTTE PARTIET MED
200 KR VED Å SENDE SMS
MDG GAVE 200 TIL 2434.

ØNSKER DU Å BLI MEDLEM?
Fyll ut skjemaet på
www.mdg.no/bidra eller
ta kontakt med en av oss.

Har du skilt som sier "Nei
tak til uadressert reklame"
og har fått avisa allikevel?
Det er i følge regelverket.

Valgbrosjyrer defineres
som samfunnsinformasjon
og skal kunne nås alle
innbyggere. Vi håper
du setter deg grundig
inn i hva alle partier
mener før du bestemmer
deg for hvem som skal
representere deg på
Stortinget de neste fire
årene.

TRYKK:
AGDERPOSTEN

TAKK TIL:
BUSKERUD MDG FOR
GOD HJELP!

LEDER:

FOTO: BIRGITTE STERUD

TA VARE PÅ FREMTIDEN

I juli 2017 lager vi i Miljøpartiet De Grønne i Østfold vår første avis. Den er til deg. Les om vår grønne politikk! Så vet du, før du velger. Stortingsvalget står mellom grått og grønt. Hva velger du?

I 1912 la verdens største passasjerskip Titanic ut fra Irland med 2200 passasjerer og kurs for New York. De ble advart om isfjell og la om kursen litt, men senket ikke farten. 14. april kolliderte skipet med et isfjell og tok inn vann. Rett etterpå var sammenstøtet lite merkbart. Skipsorkesteret fortsatte å spille og passasjerene på 1. klasse fortsatte å danse og more seg, sies det. Skipet var jo markedsført som verdens tryggeste. Det tok tid før folk innså at det faktisk sank. Da var det for sent for de fleste. Livbåtene hadde ikke plass til alle. Vi kjenner fasiten: Over 1500 omkom. Flest blant de fattige på 3. klasse.

Advarslene i vår tid handler om mer, selv om et isfjell større enn Akershus fylke nettopp løsnet fra kysten av Antarktis. Temperaturen stiger, dyr utryddes, havet fylles med plast, krig og sult og klimaendringer driver mennesker på flukt. De fleste på 1. klasse fortsetter å danse og more seg. Mange land inngikk Paris-avtalen for å begrense denne utviklingen. Men Norges regjering, Arbeiderpartiet og andre grå partier vil fortsette å pumpe opp olje i samme tempo som før og tror det holder bare å legge om kursen litt.

Vi i De Grønne vet at dette ikke er nok. Vi må både legge kursen kraftig om og senke farten betydelig. Vi har ingen livbåter og ikke noe annet sted å dra!

Noen må ta vare på fremtiden! Derfor gir vi alt for å få flere grønne politikere på Stortinget. Vi har ikke tid til en regjering som ikke tar advarslene alvorlig, men tviholder på forrige århundres næringspolitikk. De Grønne er det eneste partiet som tar klima- og miljøkrisen på alvor. Vi trengs på tinget for å presse de store grå. Jo flere vi er, jo mer hensyn må de ta.

Vi er ikke virkelighetsfjerne politikere langt borte – du finner oss overalt og nær deg. Vår helhetlige grønne politikk er for alle samfunnsområder, for deg og de du er glad i, for alt og alle som lever på planeten Jorden.

Vi tenker globalt og handler lokalt, og gir oss aldri!
Vi kan bremse klimakrisen. Vi tror det nytter.
Stem grønt!

Birgitte Sterud

BIRGITTE STERUD
Talsperson for De Grønne i Østfold

STEM
GRØNT

SOLA SKINNER PÅ NORGE!

FOTO: ENOVA

MER LØNNSOMT MED SOLENERGI

MDGs stortingskandidat Håkon Borch vil stå på for et nasjonalt løft for solenergi.

Solenergi i Norge sier du? Det er da håpløst? - Tvert imot, sier Miljøpartiet De Grønne, - solenergi bør være en fremtidig storsatsing!

Å bruke solenergi er å utnytte energi som ellers går til spille. Hvis vi dekker hustak med solcellepaneler kan vanlige hus i Norge produsere like mye energi som de forbruker, av og til mer. Håkon Borch, førstekandidat til Stortingsvalget for Miljøpartiet De Grønne, var tidlig ute. Han installerte 15 m2 solfangere allerede i 2013 og får nå varmebidrag til hus og

varmtvannsbereder på ca. 9000 kWh i året.

- Dette er fremtiden, sier Håkon. I hele Europa får private hustak nå solcellepaneler. I Tyskland er det nesten like mye sol- som vind-kraftanlegg. Det var De Grønne der som satte i gang prosessen. Også i Sverige er solkraftutbyggingen mange-doblet. Politikere med visjoner kan bidra til å endre verden. Siste årene har vi sett at solkraft utkonkurrerer kullkraft, og planlagte kraftverk basert på fossilt brensel bli stoppet fordi solkraft er billigere. I Dubai bygges solkraftanlegg som er billigere enn oljefyrte kraftverk, selv med en oljepris på bare 15 dollar fatet! Forteller han ivrig.

Håkon viser til grundig forskning. - Solpaneler produserer overraskende mye her nord. Vi har lange dager i sommerhalvåret og forholdsvis kaldt klima. Panelene produserer best ved lave temperaturer, så selv om vinteren går det bra, forteller Håkon. Faktisk er årsproduksjonen i Sør-Norge like høy som i Sentral-Europa, men korte vinterdager gir redusert produksjonen når vi trenger varme mest. Norsk vannkraft er da perfekt til å bufre perioder med lav produksjon.

- Erfaring og forskning er entydig: Solenergi er fremtiden også i Norge. Vi må være med på utviklingen, konstaterer Håkon.

Mer solkraft innebærer

at mye som i dag går på olje/bensin kan elektrifiseres. Slik kan CO₂-utslippene reduseres. Solcellepaneler på tak krever ikke nytt areal og når vi har overskudd kan vi eksportere strøm. Det er bra for klimaet, bra for Norge og bra for lommeboka.

- Installering av solenergi er støttet av ENOVA. Da er panelene nedbetalt etter ca. 15 år. Om jeg kommer inn på Stortinget vil jeg jobbe for økt ENOVA-støtte slik at det blir enda mer lønnsomt for huseiere, lover Håkon.

Solenergi er fortsatt en liten nisje i Norge, men stadig flere vanlige hustak har paneler som fanger solenergi.

- Solrevolusjonen er i gang i Østfold. Smart

Energi i Fredrikstad er ledende på installasjon av takanlegg. Dynatec i Askim utvikler banebrytende ny produksjonsteknologi som kan gjøre solkraft enda mer konkurransedyktig om få år. Det vil skape verdier, arbeidsplasser og gi mye fornybar energi, sier Håkon ivrig.

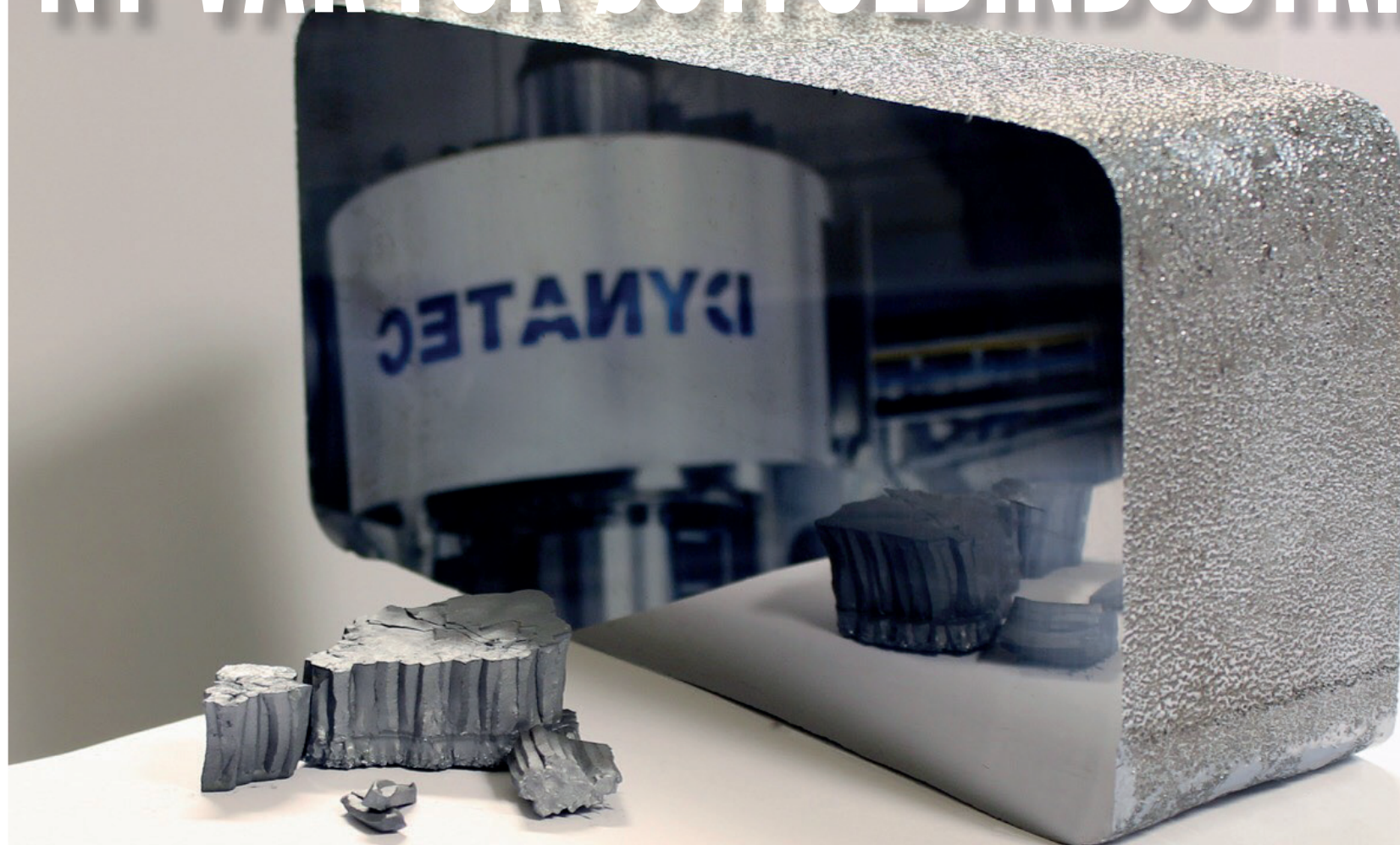
MDG har sammen med resten av posisjonen på Fylkestinget vedtatt å bygge solcellepaneler på alle fylkeskommunale bygg som egner seg de neste årene.

Håkon vil jobbe for økt satsning på solenergi i Østfold – og nasjonalt, om han kommer inn på Stortinget.

NY VÅR FOR ØSTFOLDINDUSTRIEN

FOTO: DYNATEC

INNOVASJON FOR ET GRØNT SKIFTE

Miljøpartiet De Grønne ønsker å skape et konkurransedyktig og miljøvennlig arbeidsliv som sikrer velferd når oljealderen er over.

Verdensledende oljeanalytikere sier at oljeprisen om få år vil stabilisere seg på 20-30 \$ pr. fat. Norske oljefelt vil trenge fra 35 \$ pr fat og mer for å gå med overskudd. Det er altså lite sannsynlig. Østfolds industri blir viktig i det grønne skiftet.

- Det er ikke på MDG-landsmøtet oljefremtiden avgjøres. Den er det oljeprisen som avgjør, sier 1. stortingskandidat for De Grønne Østfold. Å satse på olje i 20-30 år til er direkte uansvarlig. Vi har sannsynligvis dårligere tid enn vi trodde da MDG i vår vedtok å fase ut oljeproduksjon innen 15 år. Siden 2005 har staten tapt 40 milliarder i letegarantier til oljebransjen. Disse pengene vil vi heller flytte

til storsatsing på grønne næringer, sier Håkon.

Han er ivrig:

- Det grønne skiftet gir Østfold enorme muligheter. Mange bedrifter her leder an, også internasjonalt. Se hva som skjer av forskning og utvikling på Borregaard og Dynatec, for å nevne noen spydspisser. I tillegg ser mange nykommere mulighetene. Ta SMART-clusteret i Halden! Der videreutvikles mange banebrytende ideer som passer rett inn i det grønne skiftet.

I Fredrikstad bygger Nordic aquafarms verdens største oppdrettsanlegg på land. Hvis de lykkes vil de sette ny standard for fiskeoppdrett uten lus og med mulighet for den helt nødvendige resirkuleringen av fosfor.

- Vil grønn innovasjon gi mange nok

arbeidsplasser?

- Hvis vi er flinke nok blir det arbeid til alle. Husk at verden er i enorm omstilling nå, og nye store områder for næringsutvikling åpner seg. Politiken må understøtte innovasjon og omstilling. Norge har store muligheter innen energi, havbruk og bioprosessering. Østfold har kort vei til markedet, god infrastruktur, mange svært kompetente miljøer og dermed gode forutsetninger for å lykkes. Her må vi satse, sier Håkon engasjert.

De Grønne vil bidra til å skape et miljøvennlig og konkurransedyktig næringsliv som sikrer en varig velferd etter oljealderen.

NOEN TILTAK FRA MDGs PROGRAM:

• Etablere såkornfond til investeringer i grønne bedrifter.

MDG ØSTFOLDS FØRSTEKANDIDAT
Håkon Borch

- Redusere arbeidsgiveravgift for å gjøre det rimeligere å ansette folk.
- Øke skattefradrag for forsknings- og utviklingsprosjekter i små og mellomstore virksomheter.
- Skreddersy virkemiddelpakker for prosjekter med særlig høy innovasjonsgrad.
- Øke avskrivningssatsen på skip, noe som vil gjøre det lønnsomt å bygge opp verftsindustri i Norge for lavutslipp og null-

utslippsskipsfart.

- Fjerne merverdiavgift på reparasjoner. Reduserer forbruk og fremmer kvalitet fremfor kvantitet.
- Egen tilskuddsordning til fiskeoppdrettere som vil investere i lukkede anlegg.
- Skattefordeler for havvind for at norske bedrifter med marin kompetanse skal satse på havvindeventyret.
- Flytte forskningsmidler fra olje til bærekraftig energi og nye grønne næringer.

Fra Stortinget vil vi stimulere med regler og rammebetingelser som booster utviklingen.

QR kode for å lese mer:

NORGE VISER VEI I ELBILPOLITIKKEN

Benedicte Lund vil gjerne videreføre elbilsubsidiene noen år til, frem til markedet er klart for å stå på egne bein.

Elbilpolitikken har satt Norge på verdenskartet. Miljøpartiet De Grønne vil utvide suksessen blant annet ved å rulle ut en egen elbilmakke for distriktene.

GRØNN POLITIKK I PRAKSIS - Elbilpolitikken er et av få områder hvor Norge viser vei innen klimapolitikk. Vi har fått til fantastisk mye på få år, forteller MDG-politiker og varaordfører i Moss, Benedicte Lund. Hele verden ser nå til oss. Dette er grønn politikk! Å bruke avgiftslettelse og statlig regelverk aktivt for å styre markedet i riktig retning er akkurat det vi i De Grønne ønsker mer av.

I Tyskland startet De Grønne overgangen fra kull til fornybart utfra nøyaktig samme prinsipper og i Sverige ruller regjeringenspartiet De

Grøna ut en ordning med momsfradrag på reparasjoner og støtte til kjøp av elbil.

FORTSATT

SKATTELETTE

Avgiftslettelse har hatt effekt nettopp fordi avgiftene på bensin og dieslbiler har vært høye. Det er differansen som er interessant for folk. Derfor må skattelette på el-biler opprettholdes, mener Benedicte. Samtidig mener hun det er viktig å informere befolkningen aktivt om elbilens fordeler fremfor diesel- og bensinbiler, som billigere servicer, færre slitedeler som må byttes og mye billigere drivstoff. De Grønne vil derfor øke avgiftene på fossilt drivstoff for å akselerere det grønne skiftet innen transportsektoren. Det øker muligheten til å innfri Paris-avtalen.

- På dette politikk-området er forutsigbarhet

og langsiktige strategier viktige for næringslivet og privatøkonomien. Derfor er De Grønne svært tydelige. Vi vil at dagens avgiftspolitikken på fossile kjøretøy skal bestå minst ut neste stortingsperiode. Samtidig må vi ta innover oss at slike ordninger er ment som et virkemiddel for å snu markedet, påpeker hun. - De er ikke evige. Om fire år har prisene på nye elbiler falt kraftig og det er et stort utbud av ulike modeller. Da er kanskje markedet klart for å stå på egne bein.

IKKE TILFELDIG

Benedicte tror neppe det er tilfeldig at Norge leder an på dette feltet. - Vi produserer ikke biler, og har ikke billobbyister slik som i Tyskland. Vi trenger politikere som hører på

forskere og ikke lobbyistene, og det er litt lettere uten lobbyister. Når det gjelder olje er det motsatt - her er det Norge som har lobbyister, og vi leder ikke an når det gjelder grønn oljepolitikk!

Den grønne ildsjela skryter av de politikerne som var med på å initiere el-bilsatsningen. Dette er politikk etter vårt hjerte. Slik er grønn politikk over hele verden. At andre griper våre ideer er jo det vi vil!, sier hun ivrig. Men de Grønne er garantisten for at ordningen fortsetter å utvides.

Vi ønsker også slike ordninger på flere felt som på økologisk mat, solceller og fornybar teknologi.

Benedicte forklarer at de i Miljøpartiet De Grønne har initiert en helt egen bygdemiljøpakke. Vi vil oppføre hurtigladeestasjoner hver femte mil, på alle veier, over hele landet.

Det vil gjøre det enklere å benytte elbil blant annet i Østfold.

I tillegg vil vi ha egne subsidierte leasing-pakker for folk i distriktene, sier hun. Det er nemlig her elbiler virkelig bør satses på. I de store byene er løsningen kollektivtransport, sykkel og gange. I distriktene er bilen ofte eneste reelle alternativ. - Derfor må vi sørge for at disse bilene blir elektriske. Raskt.

Visste du at:

En elektrisk motor har minst tre ganger så høy virkningsgrad som en bensinmotor?

Allerede før første verdenskrig fikk vi de første elektriske busser i Norge, først ute var Drammen i 1909

Staværn Bilfabrik produserte i 1919 ca. 10 elektriske lastebiler?

Vi møter Håkon Borch hjemme på Jeløya der han setter opp sommerens prosjekt, et drivhus i hagen.

Håkon er forskningsleder i Norsk institutt for bioøkonomi på Ås, født og oppvokst i Oslo.

- Hvordan var det å vokse opp i Oslo på 60- og 70-tallet?

Jeg vokste opp på Bogerud, et fantastisk oppvekststed. Ny drabantby med tilflyttere fra hele landet og Østensjøvannet rett ved. Der ble jeg interessert i fugl. Og glad i Østmarkas herlige turterreng! Et par ungdomsår sov jeg ute i skogen hver helg.

- Men du ble ikke værende i Oslo?

Da jeg var 20 år ville jeg lære å kjenne landet fra et annet perspektiv enn Oslo. Senere har jeg bodd i Østerrike, Sveio, Vestby, Ås, Stange, Moss og London. Nå er jeg Østfoldentusiast. Vi har ikke spektakulære fjell og utsyn, men fantastiske «smultronstaller», og en nasjonalpark med både kystlandskap og havbunn!

- Når og hvorfor ble ditt miljøengasjement vekket?

I tenårene var jeg ganske «på» i miljørakene. Meldte meg inn Østre Aker Natur og Ungdom og leste «Fremtiden i våre hender» av Erik Damman. Jeg reiste til Tverrelvdalen og demonstrerte mot Altaelva-utbyggingen i 1979. Urfolksspørsmål sammen med naturvern løftet engasjementet til oss unge i Altasaken til et høyt og emosjonelt nivå.

- Hva fikk deg til å ville gjøre en innsats?

Naturopplevelsene i

FOTO: PRIVAT

HÅKON BORCH

I fjor startet Håkon sitt «Slow vacation» prosjekt: Å ro langs kysten et par uker hvert år. Han startet fra Jeløya og har nå rodd til Sunde i Hardanger.

ungdommen! De ga en dyp og grunnleggende kjærlighet til natur. Noe av det mest meningsfulle en kan engasjere seg i er å redusere vårt fotavtrykk på jorden. Lidelsen i verden kan en engasjere seg i med solidaritet og stort hjerte. Å etterlate selve livsgrunnlaget på jorden – like rikt og fullt av muligheter – til neste generasjon er det viktigste jeg kan bidra med. Ødelegger vi dette skaper vi flere konflikter og mer lidelse i fremtiden.

- Fikk du med deg slike verdier fra du var barn?

Jeg vokste opp i en kristen, borgerlig familie med nære venner fra alle miljøer – fra Unge Høyre til AKP-miljø. Denne "sosial bredden" har gitt meg mye gjennom livet. Jeg er opptatt av kulturhistorie, etikk og filosofi. Refleksjon over disse temaene, samt opplevelser i livet, og gode samtaler med andre har nok formet meg. Det er vesentlig å forstå eget opphav, kultur og verdier. Dette gjelder

alle, uansett kultur.

- Hva gjorde at du valgte MDG?

Jeg synes de andre partiene ofte bare snakker og ikke tør poengtere det viktigste. De er for opptatte av politisk spill, har så mye historikk og så mange interessegrupper å ta hensyn til, at de ikke greier å vise vei fremover. Jeg mener at MDG har

Den religiøse rammen kjentes etterhvert for trang, og jeg ble mer opptatt av miljø- enn familiepolitikk.

- Hvilke tre politiske områder brenner du mest for?

Først – overgangen fra fossilbaserte til bærekraftige alternativer som ikke ødelegger klimaet. Det

velferd avhenger av dette. Ødelegger vi artsmangfoldet og livsgrunnlaget stjeler vi fra dem.

Til sist vil jeg peke på medmennesker på flukt. Dette utfordrer hvordan vi ivaretar vårt gode samfunn, bygger et fellesskap der alle bidrar og deler på godene, og hvor alle føler seg inkludert. Det er reell fare for at vi utvikler klassesdeling ut fra etnisitet. Det må vi unngå for en hver pris!

- Hva vil du på Stortinget?

Jeg vil slåss for å ta vare på et medmenneskelig og varmt samfunn i økologisk balanse nå og for kommende generasjoner! - Og hva skal du med drivhuset? Her skal jeg lese bøker og drikke min ettermiddagskaffe mens jeg tenker, og hører tomatene gror så det knaker!

“Å etterlate selve livsgrunnlaget på jorden til neste generasjon er det viktigste jeg kan bidra med.”

kraft, energi og vilje til det vesentlige i vår tid.

- Har du vært politisk aktiv tidligere?

Ikke mye. Jeg satt som tenåring i styret i Oslo KRFU.

- Hvorfor skiftet du parti?

favner både energi- og næringspolitikk, berører kjernen i forbrukersamfunnet.

Så er det naturvern, bevaring av jordens biologiske mangfold og vårt grunnlag for matproduksjon. Kommende generasjonenes

VELFUNDERENDE ØKOSYSTEMER –MED ROVDYR

FOTO: ROGER BRENDHAGEN

FORSKNING OG VITENSKAP BØR STYRE ROVVILTFORVALTNINGEN

Fylkestingsrepresentant for De Grønne i Østfold, Erik Skauen, vil møte irrasjonell frykt med kunnskap.

Miljøpartiet De Grønne vil bevare økosystemer med levedyktige rovdyrbestander i Norge, men dagens rovdyrpolitikk er et dårlig kompromiss som verken rovdyr, sauer eller bønder er tjent med.

Nå er både jerv, ulv, gaupe og bjørn så sjeldne at de er på rødlista over arter truet av utryddelse i Norge. Samtidig har De Grønne stor forståelse for at rovdyrangrep er vanskelig for de som rammes og ønsker forebyggende tiltak.

- Vi ønsker å gi bønder i områder med bestander tilskudd til gjeting, digital gjeting, vokterhunder, gjerding og til omstilling der det

kan være fordelaktig. Bonden skal ikke sitte igjen med regningen når storsamfunnet ønsker intakte økosystemer, understreker Erik Skauen.

BEITEDYR

Erik mener landbruk kan sameksistere med rovdyr når det legges til rette for det. - Rovdyr finnes på alle kontinenter, og de fleste beitenæringer klarer å tilpasse seg dette. Da bør vi klare det i Norge også. Erik viser til at tap av husdyr til rovdyr i Norge de siste årene har gått ned, samtidig som bestandene av både beitedyr og enkelte rovdyr som ulv har økt.

Han foreslår videre å satse mer på gamle norske sauearter som klarer seg langt bedre med rovdyr i området. MDG vil at landbruket drives mest mulig i pakt med naturen. Det betyr å innrette seg

etter økosystemene, ikke fjerne elementener vi ikke liker, som rovdyrene.

VITENSKAP TIL GRUNN

- Det er ikke oss politikere som skal bestemme hvor mange ulver, jerver, bjørner og gauper vi skal ha i Norge. Det skal fagfolk, understreker Erik. - Derimot legger politikere føringer. Disse er at vi skal ha bærekraftige populasjoner av våre fire store rovdyr. Da må vi også tilrettelegge for samtidig eksistens av landbruks- og friluftsliv, med færrest mulig konflikter. Det krever positive holdninger til både landbruk og rovdyr, vilje og nytenkning. At partier i Norge, som Senterpartiet, har programfestet nær utrydning av dyrearter

som naturlig hører hjemme her er forkastelig og fordummende, mener Erik.

FRYKT

Erik har likevel stor respekt for at enkelte frykter rovdyr. Å legge til rette for ny og bedre rovdyrpolitikk innebærer også å ta folk på alvor og møte irrasjonell frykt med kunnskap og informasjon, slik vi møter all annen irrasjonell frykt i samfunnet vårt.

- For vi vet at disse rovdyrene ikke innebærer noen fare for mennesker, hvis man forholder seg til dem som ville dyr, sier Erik. - Ville dyr er potensielt farlige hvis de føler seg presset, akkurat som hester, hunder og andre husdyr. Vi har god tradisjon for å lære barn at de ikke skal klappe fremmede hunder, og være forsiktig i nærheten

av hester. I møte med alle dyr er respekt nødvendig. Det gjelder selvsagt også for ulv, jerv, bjørn og gaupe.

Mennesket er en del av helheten. Også dyr og planter har egenverdi. De Grønne vil ha intakte økosystemer der jakt, fangst, landbruk og friluftsliv kan drives i tråd med naturens bæreevne.

FOTO: PRIVAT

Jeger og fylkestingsrepresentant for MDG i Østfold, Erik Skauen

TID FOR Å RESTAURERE NATUR!

Verdens bestander av pattedyr, fugler, fisk, reptiler og amfibier er halvert på bare 40 år. Aldri har det stått verre til for jordas biologiske mangfold enn nå. Men i Østfold tar vi grep!

Miljøpartiet De Grønne i Østfold jobber målrettet lokalt for å snu trenden. Våren 2017 påpekte vi potensialet for å restaurere tapte naturmiljøer. I fylkeskommunens økonomiplan 2018-2021 fikk vi de andre partiene med på å bevilge 1,5 millioner årlig i 2018-2021 til restaurering av lokaliteter i Østfold. Dette er bare starten!

SKOGVERN
I Sverige og Norge

var det tidligere store eikeskoger. I seilskutetiden ble disse hogd ned for å bygge skip. Eikeskogene ble så sjeldne at marinen for 250 år siden plantet ny eikeskog for å sikre tilgang til eiketømmer til fremtidige seilskip. I dag er et av disse områdene Sveriges mest artsrike naturreservat. Det viser at vi kan lage verdifulle naturområder og rekonstruere tapte naturtyper. Skogvernets mål er å sikre et representativt utvalg av norske skogstyper. Det er lite verneverdig skog igjen av høy kvalitet. Noe finnes faktisk i Østfold, men den er enten ikke tilgjengelige for vern eller er for preget av tømmerproduksjon. For å få "Frivillig vern"-ordningen av utvalgte naturtyper til å fungere

godt, må vi utvikle en bedre erstatningsordning. Den bør ta hensyn til både tømmerverdi, skogtypens sjeldenhet, hvilke skogstyper vi har mistet og nå mangler, og forekomst av biologisk mangfold i området. Hvis dette viser seg ikke å være tilstrekkelig for vern av visse skogstyper, mener MDG at vi bør rekonstruere slike ved å kjøpe egnede arealer etter at vanlige produksjonskog er hogd.

BLOMSTERENGER

Blomsterenger er viktige deler av naturen og kulturlandskapet i Norge. Mange blomsterenger er blitt artsfattige og stusselige, og mange plante- og insektarter har blitt sjeldne. Veikanter kan og bør tas i bruk som gode vokseplasser. Dette er store arealer i et sammenhengende nettverk over hele Norge og kan brukes til å lage slått- og tørrbakker.

DETTE GIR MANGE FORDELER

Sjeldne arter får tilgang til nye områder. Områdene skjottes av vegvesenet som driver kantslått. Med litt justering av tidspunkt og slåttemetoder kan man få flotte områder for mange slåttebetingede engarter. Veiene knytter sammen områder og gir en mulighet for spredning av isolerte bestander av nå sjeldne

FOTO: BIRGITTE STERUD

BLOMSTERENG PÅ JELØYA.

arter. Det er vakkert! Artsmangfoldet i kulturlandskapet er avhengig av beite. Utfordringen er mangel på beitedyr. Her er det muligheter for bønder til å kombinere husdyrhold med kulturlandskapstjenester. Dette gir grønne arbeidsplasser! Vi vil etablere egne støtteordninger for å utvikle dette.

VÅTMARK OG MYR

Hva er Norge uten vann, bekker, elver og våtmarker? Restaurering, skjøtsel og nyetablering av vann og våtmark foregår mange steder i Europa. I Danmark har de restaurert 22 km² våtmark langs Skjern Å, og flere store sjøer i Sverige blir restaurert. Finland restaurerer aktivt myr etter torvuttak.

I Norge har vi gjort biotopiltak i elveløp for å bedre forholdene for fisken etter opphørt

tømmerfløting, når rette og glatte elveløp ikke lenger er nødvendig.

Nå bør vi også systematisk restaurere myrer. Disse er viktige leveområder for både planter, insekter og fugler. Dessuten binder myrer CO₂. Hvis de til tross for grøfting bare gir marginalt økt skogproduksjon bør de vurderes tilbakeført til myr. Der det har vært torvuttak bør vi vurdere å restaurere. Urørte lavtliggende rikmyrer er sjeldne i Norge, men Østfold har flere slike som kan restaureres.

QRkode for å lese mer:

FOTO: HÅKON BORCH

BAKKESØTE ER BLITT SJELDEN I ØSTFOLD. ARTEN TRENGER BEITE FOR Å TRIVES.

VERN MINST 10% AV DEN NORSKE SKOGEN

FOTO: BIRGITTE STERUD

KUN 2,5 % AV DEN PRODUKTIVE SKOGEN I NORGE ER VERNET.

Miljøpartiet De Grønne vil verne minst 10% for å forhindre tap av arter.

I Norge har vi gjennom årtier hogd ned våre blandings-skoger og erstattet dem med tette ensartede granskoger.

PÅ VERDENSBASIS forsvinner skogområder tilsvarende 36 fotballbaner hvert minutt. Jo mer skog vi ødelegger, jo vanskeligere blir det for artene som bor der å overleve. Når skogsområdene stykkes opp blir det vanskelig for

mange trearter å spre seg naturlig. I tillegg mister skogsområdene de døende og råtnende trærne i skogbunnen som er en viktig del av kretsløpet i skogen.

Tap av naturskog forandrer livsgrunnlaget for andre arter i området, og artsmangfoldet reduseres. Flesteparten av de truede artene i Norge bor i skogen. Bare 2,5 % prosent av produktiv skog i Norge er vernet, dårligst i Eu-

ropa. Ca. 1,2 % av den gjenværende skogen i Norge er eldre enn 120 år - «gammelskog». Skogforskerne har konkludert med at 10% av den mest verdifulle skogen må vernes hvis vi skal klare å hindre tap av arter i skogene våre.

- De Grønne vil bevare minst 10% av skogen i Norge. Jeg har stor tro på at De Grønne vil jobbe målrettet fra Stortinget for å nå dette målet, sier Agnete Sporild Olsen. Hun er småbruker og skogeier, driver eget biologisk kartleggingsfirma (BIOTOP) og bor i Fredrikstad kommune.

FOTO: PRIVAT

SMÅBRUKER, SKOGEIER OG GRØNN.

Agnete Sporild Olsen vil verne mer skog.

- De Grønne er det eneste partiet som tar naturvern på alvor, mener Agnete.

Hvert minutt tømmer verden plast tilsvarende en søppelbil i havet. Det kan være mer plast enn fisk i havet innen 2050.

Forsøplingen av verden-shavene og kysten er ett av de raskest voksende problemene i verden. Det er en av grunnene til at antall fisk, sjøfugl, hval og andre havlevende dyr er redusert med over 50 % siden 1970. Nå er det nok!

FISK – IKKE PLAST I HAVET!

Miljøpartiet De Grønne vil at Norge skal ta initiativ til en internasjonal avtale mot marin forsøpling.

For å minske plastforsøplingen i Norge, vil MDG blant annet å opprette mottakssentraler for plastavfall i havner, belønne fiskere som leverer inn plast og øke panten for kasserte fritidsbåter. MDG har også bedt Stortinget forby mikro-

plast i kosmetikk. Disse ørsmå plastpartiklene spres raskt i naturen og videre i maten. Vil du at dine barn skal spise mikroplast kanskje?

FOTO: PRIVAT

STRANDRYDDELAGET I RÅDE

Fra venstre: Madelen Roxman Ueland, Inger Marie Johansen, Frank Vigart Eriksen og Sabine Reini.

JORDBRUKSPOLITIKK FOR KOMMENDE GENERASJONER

Jordbruksoppgjøret er årlige forhandlinger om overføringene til landbruket, for å oppfylle stortingets mål for matproduksjon.

Grønnere Tider spurte Une Bastholm, Miljøpartiet De Grønnes nasjonale talsperson, om landbrukspolitikken.

- Hva skjedde med jordbruksoppgjøret i år?

- Det ble turbulent. Etter bruddet mellom regjeringen og bøndene, kunne Stortinget sikret et oppgjør fritt for Frps stordriftsideologi. Men Venstre brøt ut av forhandlingene med Ap, Sp og KrF og valgte flertall med Frp og Høyre.

De Grønne ble ikke invitert inn i forhandlingene selv om vi hadde varslet næringskomiteens leder Geir Pollestad fra Sp om at vi ville bidra. En skulle tro at han ønsket en samlet opposisjon i den situasjonen – for folket og landbruket, mot regjeringen.

- Hva ville MDG gjort da?

- Som vi har foreslått før: Stans i sentralisering, økt støtte til små og mellomstore bruk og senkning av kvotetaket for melk, økt målpris på norsk korn, poteter, grønnsaker og frukt, økt tilskudd til utmarksbeite, arealtilskudd for grovfôr og til økologisk jordbruk,

“Vi vil forsvare levelige arbeidsforhold for bøndene.”

krav om tilgang på lokale fôrressurser for å få støtte til store nyinvesteringer. Hvert år siste stortingsperiode har De Grønne foreslått høyeste ramme for jordbruksoppgjøret, i år 900 millioner kroner. Det trengs.

- Hvorfor ville ikke Sp ha med MDG på dette, tror du?

- Med landbruk som kjernesak, var det kanskje mer fristende å gå til valg med Venstre og regjering-

gen som fiender, enn å ta ansvar for et oppgjør på kort varsel med kompromisser med både seg selv og andre. Men det ville vært bedre for landbruket, og det riktige å gjøre. Hovedproblemet i norsk landbrukspolitikken er politikere som ikke vil eller tør når de kan og

er uverdige, med lite rom for krav som kan styrke matproduksjonen.

- Hva er ditt råd nå før valget?

- Den amerikanske teologen og menneskerettighetsaktivisten James F. Clarke skrev: «En politiker tenker på neste valg. En statsmann på neste generasjon».

Regjeringen forsvare

ikke matsikkerhet og norsk selvforsyning. Da må Stortinget gripe inn. Næringskomiteen trenger færre politikere, og flere statsmenn!

De Grønne tar vare på fremtiden, også i landbruket. Vi vil forsvare matsikkerheten, øke selvforsyningen, sikre dyrevelferd og levelige arbeidsforhold for bøndene. Derfor vil vi inn i næringskomiteen. Stem grønt!

FOTO: MDG

UNE BASTHOLM

Nasjonal talsperson for Miljøpartiet De Grønne

FOTO: WIKIPEDIA

INNREDA BUR HAR SITTEPINNE, STRØMRÅDE OG REDE, OG ER ENESTE LOVLIGE BURTYPE I NORGE ETTER 2012.

VERPEHØNS UT AV BUR!

De Grønne vil avvikle hold av verpehøns i bur.

– Vi vil også at eggkartongene merkes tydelig med driftsform, slik at forbrukerne kan gjøre egne valg. Vi mener at Gårdsegg, Solegg, Solskinnsegg og andre produktnavn er misvisende. Dyra bak disse produktene får ikke se sola, men står faktisk i bur i lystette hus. Kjøp økologiske egg! Da får dyra i tillegg til å gå løse, også komme ut i friluft i sommerhalvåret.

Dette sier Benedicte Lund til Grønnere Tider. Benedicte er 4. kandidat til Stortinget for Miljøpartiet De

Dyrevelferd er viktigst i alt jordbruk og husdyrhold. For å forsvare å holde husdyr til matproduksjon, må vi sikre dem så gode

“For oss er dyrevelferd viktigst i all jordbruk og husdyrhold.”

Grønne i Østfold, og varaordfører i Moss. Hun er sivilagronom fra Ås i husdyrfag og jobber med fjørfe. - Miljøpartiet har vært klare på dette hele tiden.

levetår som mulig. Alle dyrearter har naturlig atferd som er viktig for dem å få gjøre. Høner trenger å flakse, løpe, strøbade og unnsnippe andre høner som hakker.

Norge i dag er ca. 50 %.

- Men fjørfeholdet selv sier selv at driften er forsvarlig og Mattilsynet driver jevnlig ettersyn og kontrollerer at dyrene har

det bra?

- Norsk fjørfehold er svært seriøs, og selv burhøns i Norge har det etter forholdene relativt bra. Det er tett oppfølging av produksjonen både fra fagkonsulenter og veterinærer, og produsentene selv har høy kompetanse. Burene som brukes er vesentlig forbedret etter 2012. Da kom krav om at alle bur må ha vagler, strøbad og redeområde. Dette var viktige og bra tiltak. Det er vanskeligere å holde store flokker høner i løsdrift fremfor i bur, men det kan likevel ikke forsvare burhold. Det er nå så mye kunnskap om hvordan løsdrift kan gjøres bra, at vi som samfunn må kunne stille krav om dette.

PARSELL- OG BYHAGER

Hyggelig, nyttig og lærerikt.

De Grønne fikk på Fylkestinget gjennomslag for satsing på parsellhager i Østfoldbyene.

Fylkeskommunen utlyste midler som kommuner kunne søke om å få for

å lage levende byrom der mennesker møtes og dyrker mat. Det er økende interesse for dette, men mange har ikke hager der de kan gjøre dette. Det krever tilrettelegging og kompetanse for å lykkes, og flere byer er godt i gang. Med pallekarmer, god jord, frø og dugnad-

sånd skapes hyggelig samvær, engasjement og positiv bruk av felles areal. Barnefamilier og folk med ulik kulturell bakgrunn har særlig glede av parsellhagene. Det skaper tilhørighet og økt naturforståelse, og er et bra folkehelseiltak. Plantene i hagene bidrar også til å

biologisk mangfold i byene våre og et godt miljø for bier, humler og andre nyttige små dyr. Dessuten er det pent! Vinn vinn, for miljøet og byenes innbyggere.

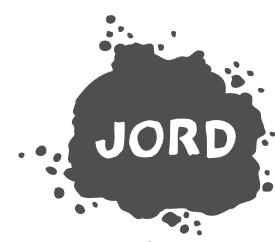

FOTO: BIRGITTE STERUD

FRANK VIGART ERIKSEN, talsperson for De Grønne i Østfold sitter i parsellhagen i Sarpsborg der han også er i bystyret.

PORTRETTE:

DET HANDLER OM FREMTIDEN VÅR

Esmeralda Cecilie Perez er 18 år, bor i Moss og er nyvalgt leder av Grønn Ungdom i Østfold. Grønnere Tider møtte henne i sommersola.

- Hva gjør du i sommer, Esmeralda?

- Jeg er aktivitetsvert på Inspira Sciencesenter med bl.a. science shows. Så besøker jeg en venninne på Island, og senere er det Grønn Ungdom-leir. Det gleder jeg meg til!

- Og til høsten?

- Da begynner jeg i 3. klasse på sciencelinja på Greåker videregående. Der blandes realfag med entreprenørskap og internasjonalisering for å gi oss kompetanse til å løse dagens problemer. Synd de har kutta ned til bare en klasse – dette er et fellesskap av elever som virkelig vil noe med skolen!

Esmeralda forteller om

lange hverdager der hun står opp kvart på seks, tar buss til og fra skolen, er hjemme halv fem. Så er det lekser, og sang. Og Grønn Ungdom. Hun må ha litt å gjøre og mye variasjon, for ikke å kjede seg. Bussturene tar mye tid, men de er litt fine også, sier hun: - Da får jeg slappet av litt, tenkt over dagene. Og så sover jeg ofte på bussen!

- Du er nyvalgt leder av Grønn Ungdom – når ble du politisk aktiv?

- Ved skolevalget for 2 år siden ville jeg finne ut hvilket parti som passet med mine meninger, tok noen "valgomater". MDG vant mange ganger. Jeg leste mer om MDG og var enig i veldig mye. Så fant jeg Grønn Ungdom, meldte meg inn, ble med i styret i fjor – og nå ble jeg valgt til leder.

- Hva opptar deg mest?

Esmeralda svarer raskt: – Klima, selvfølgelig! Det handler om hele min generasjons framtid, og berører alle andre

politiske områder. Det nytter ikke å bygge et godt samfunn uten at det også er bærekraftig. Regjeringens politikk er ikke det.

– Og så er det skolepolitikk. Skolen er en stor del av våre liv. Vi må bli tilpasningsdyktige for å møte utfordringene i samfunnet. Mye av det vi trenger å lære kan ikke måles – å se et problem fra flere sider, takle utfordringer, og det sosiale. Ved fokus kun på målinger og resultater mister vi mye slik læring. Vi må utvikle det kreative og løsningsorienterte og ikke tenke så mye på standarder.

– Når det gjelder flyktninger er det ikke bra som det er nå. Mennesker sees som tall og problemer heller enn ressurser. Norge er rikt. Vi bør ta imot flere flyktninger og integrere dem godt, ikke bare sende dem ut. Når FRP snakker om trygghet handler det mye om å sende ut flyktninger. Jeg vil ikke ha det sånn. Vi må løse

ESMERALDA CECILIE PEREZ
Leder Grønn Ungdom i Østfold

utfordringene bedre for å få et varmt samfunn for alle.

- Navnet ditt er ikke norsk, akkurat. Hvor har du det fra?

- Moren min er norsk, faren min fra Ecuador. Jeg har familie i der, og bodde der et år. Et fint år i en annen kultur som ga meg andre perspektiver og verdier.

- Hvilke verdier, mener du?

- Der jobber man sammen for å utvikle fellesskapet, mens den vestlige verden er veldig individualistisk, med selvutvikling og

selvrealisering. Selv om det kan være bra, mister vi litt av fellesskapet da. Ecuador lærte meg å tolerere andre kulturer og å si meningen min. Der er de ikke redde for å si ifra eller trække hverandre på tærne. Her er det mer jantelov og frykt for å fornærme. Det påvirker måten vi forholder oss til hverandre på.

- Hva vil du si til førstegangsvelgerne?

- De store grå partiene tar ikke vare på fremtiden. Vi unge står nå med oppvasken - stem for færre skitne fat!

LESERBREV FRA ANDRINE NORDBY STRØMNES

MER DYREVERN I POLITIKKEN!

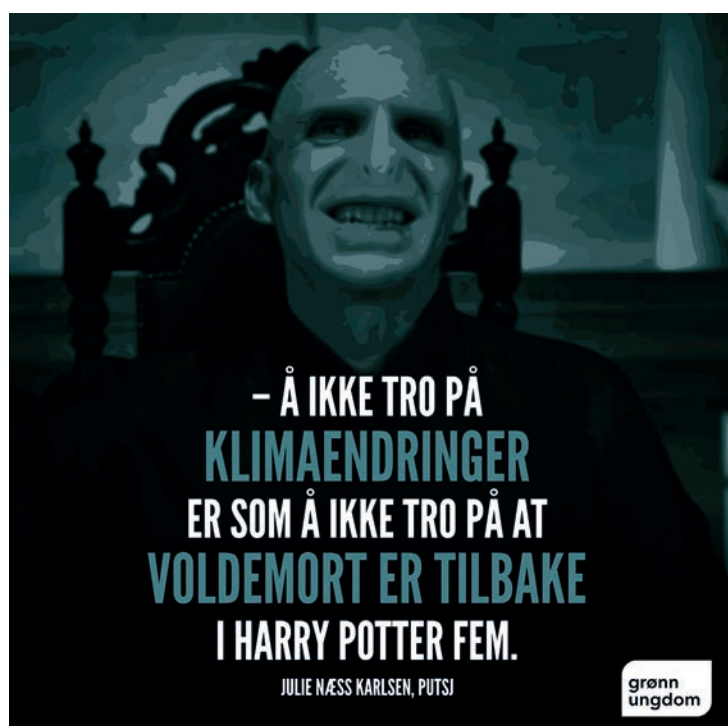
Regjeringen har lenge underprioritert dyrevern, og satt dyrs verdi som en del av et regnestykke om kapital og industri.

Vi vil at dyremishandling og uetisk behandling av dyr slås hardere ned på. Rettferdig behandling av

dyr må nå få større plass i den politiske debatten i Norge.

Dyrevelferdsloven må følges tettere opp. Vi vil avvike pelsdyroppdrett, stoppe bruk av dyr i sirkus og fremme alternativer til dyretesting. En politisk reform er nødvendig for å sikre solidaritet med dyrene. Det bør

innføres et nasjonalt dyrepoliti og strammere regulering av dyrehold i Norge for å sikre etisk og anstendig behandling av kjæledyr, husdyr og i annet dyrehold. Dyr har egenverdi og den må respekteres. Nok er nok. Dyrevern må bli en viktig sak i norsk politikk. Vi krever rettferdighet for dyra!

LESERBREV FRA ANNA KVAM

STANS OLJELETINGA!

Olje og energiministerien har gitt oljeselskapene tilgang på rekordmange områder i Barentshavet. Dette bør stanses av tre grunner:

ANNA KVAM, Talsperson for Grønn Ungdom

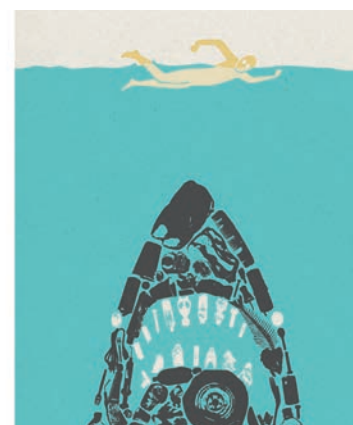
1. Vi har allerede funnet for mye olje, faktisk mer enn vi kan utvinne uten å ødelegge livsgrunnlaget. For å unngå farlige klimaendringer må vi la minst 2/3 av verdens kjente olje- og gassreserver bli i bakken. Det er fortsatt tid til å sikre en sunn planet, med økosystemer i balanse og livsgrunnlag for alle. Da er det dårlig ressursbruk å lete etter mer olje.

2. Barentshavet er sårbart. Tunge miljøfaglige råd går mot oljeboring i Arktis. Her er det risiko for enorm og irreversibel miljøskade ved uhell. Vi ofrer ikke unik natur for å utvinne mer olje.

3. Skattebetalernes penger satses på betalernes risikable

oljeleting. Det trengs høy oljepris om dette skal lønne seg. Trendene tyder ikke på stabilt høy oljepris i fremtiden. Likevel refunderes 80% av oljeselskapenes leteteknadene.

Norge har store naturressurser, lang forblåst kyst, høyt utdannet befolkning og god økonomi. Få land er så godt rustet til trygg omstilling fra oljealderen. Det får vi ikke om vi tvinger landet inn i enda dypere oljeavhengighet. Vi trenger flere bein å stå på i fremtiden. Derfor vil vi ikke støtte en regjering som vil lete etter mer olje, men heller satse grønt og nytt.

LESERBREV FRA ÅSALINN ARNTZEN DALE

EVIG FRIHET?

Hva er frihet? Å dra på hytta med venner uten foreldre? Kle seg som man vil; kjole eller slengbukse? Leve et liv et du former selv? Elske den du vil? Alle har sin egen definisjon. Frihet for meg er nok tid med venner og familie. Det er egne valg styrt av egen vilje og samvittighet, ikke av de rundt meg. Det er også frihet til å ytre meg på papir og i diskusjoner. Vite at jeg som jente, samfunnsdebattant, ungdomspolitiker, miljøforkjemper og helt alminnelig ungdom blir sett og hørt, akseptert og respektert.

Jeg vil puste frisk luft. Bo i en by med mennesker og liv, ikke bare asfalt og eksos. Jeg vil løpe i

skogen, uten å se søppel. Være sunn og frisk og vite at naturen, menneskene og dyra rundt meg også er det. Er det sånn om 40 år? For å leve gode liv og vite at de etter oss også kan det, må ord bli til handling. Miljø er vår tids aller viktigste sak. Bare ett parti tar dette helt alvorlig.

ÅSALINN ARNTZEN DALE
Grønn Ungdom

Vår frihet trenger ikke innskrenkes for at vi skal leve godt. Det må bli enklere og attraktivt å velge miljøvennlig. Folk elsker å reise. Mange elsker også friheten med egen bil. Vi må nok endre gamle vaner som flyreisene til syden eller bilkjøring til jobben hver dag, men friheten til å reise blir ikke borte. Vi må bare reise annerledes. El-bilen må videreutvikles, kollektivtransport må bli mer tilgjengelig. Når det mest miljøvennlige lønner seg, har vi både gode liv og god samvittighet. Miljøutfordringer må løses med gulrot nå, ikke med pisk om 20 år når det likevel er for sent.

Stem grønt!

LESERBREV FRA VICTOR BERGERSKOGEN

NEI TIL FRAVÆRSGRENSEN

Arbeidstakere benytter seg av egenmelding ved sykdom; dette gir mindre byråkrati for arbeidsgiver og mindre smitte blant kollegaer. Elever i videregående skole har ikke den samme muligheten selv om de får økende ansvar og behandles som voksne på stadige flere felt i samfunnet.

Grønn Ungdom mener fraværsgrensen i videregående skolen er et feilslått prosjekt. Syke

elever føler seg tvunget til å møte opp, medelever eksponeres for smitte og fastlegers ventetider fylles av elever på jakt etter legeerklæringer for gyldig fravær. De som sliter med langvarige utfordringer overstiger fraværsgrensen og sitter igjen med svarteper.

Vi sier nei til fraværsgrensen! Andre løsninger finnes som ivaretar alle elevers interesser bedre og mer rettferdig.

VICTOR BERGERSKOGEN
Grønn Ungdom

FOTO: BIRGITTE STERUD

MDGs LANDSSTYRE SIER NEI TIL BRO OVER HÅØYA, sier Birgitte Sterud, Talsperson for MDG i Østfold og Landsstyrerepresentant.

Færderseilasen en stille juninatt gjennom Drøbaksundet blir aldri det samme med en evig støy fra biler dundrende over hodet!

Eller et magiske nakenbadet i morilden en septemberkveld når brølet fra tungtransport gjaller over vannflaten?

En bro vil rasere en stor bit av friområdene i Oslofjorden. Det godtar ikke Miljøpartiet De Grønne, som på Landsstyremøtet i mars 2017 vedtok en resolusjon mot bro over Håøya i Oslofjorden. Øya har unik natur hvor til og med havørn har reir.

– Men hva med sikkerheten?

Vi spurte Birgitte Sterud, Talsperson for Miljøpartiet De Grønne i Østfold og landsstyrerepresentant i MDG.

– De sier det er mange stengninger. Men flere av disse er planlagt vedlikehold, stort sett om natten. Det har bare vært to alvorlige ulykker, en i 2011 og en i 2017, sier Birgitte.

– Hvorfor vil MDG ha tunell?

– Et nytt tunneløp er alt planlagt. Det koster mindre enn bro og vil være på plass raskere. Sikkerheten blir mye bedre med et nytt løp, fordi man får en parallelle rømningsveien som mangler nå. Dessuten har el- og hybridbiler såkalt regenerativ bremsing, og da går ikke energien til spille i oppvarming av bremsesystemene.

– Men er ikke varme bremses et lastebilproblem?

– Det finnes nå elektriske lastebiler med rekkevidde på 190 kilometer, og utviklingen går raskt. Tine har allerede bestilt sin første el- og hydrogenbasert lastebil. Med morgendagens teknologi vil ikke overoppheting av bremses være så stort problem, og da forsvinner noe av risikoen.

– En bro over Oslofjorden vil for alltid ødelegge store deler av Indre Oslofjord som rekreasjonsområde. Det sier vi nei til, konkluderer Birgitte.

MDG: SATS PÅ FERGE - GLEM BRO MELLOM MOSS OG HORTEN!

PERLEN ER TRUET! Søndre Jeløy landskapsvernområde er et av Østfolds mest brukte og høyest skattede friområder. Tusener av mennesker kommer reisene fra hele Østlandet for å oppleve denne nasjonale perlen og spise kringle på Alby.

En bro mellom Karljohansvern og Jeløya vil ha feste sør for Gullholmen. Derfra vil veien gå i tunell/i dagen gjennom landskapsvernområdet, og videre under Rambergåsen før den kommer ut ved Orkerød. Her vil denne 4-felts motorveien fortsette over Mossesundet og byen på en 32 meter høy bro. Traseen videre opp mot E6 ødelegger friområder i Mosseskogen og et stort boligområde må rives. Det skal bygges trafikkmaskiner ved Mosseskogen og ved Orkerød.

Teknisk ukeblad skriver at prosjektet vil påføre Moss et anleggsområde av episke dimensjoner i minst 10 år!

FOTO: WIKIPEDIA

EN BRO VIL VÆRE ØDELEGGENDE

1. Kandidat Håkon Borch ønsker et nytt tunneløp fremfor en bro over Oslofjorden.

FOTO: BIRGITTE STERUD

IKKE ØDELEGG GULLHOLMSUNDET

STØY

En slik vei vil lede mye av E18 trafikken fra Sørlandet mot Oslo over til Østfold og E6, noe som vil øke trafikken fra dagens 5000 biler i døgnet til 46 000. Det vil gi støy i alle boligfritidsområder i Moss. E6 til Oslo må utvides.

ØKONOMI

Broen vil koste 74 milliarder, og da er ikke utbyggingen av E6 tatt med. Det er 10 ganger Norges årlige veiinvesteringer. Til sammenligning koster oppgradert fergetilbud med ny riksvei 19 bare 1,5 milliard.

KREV ELFERGER MOSS-HORTEN VED NESTE KONSESJONSRUNDE

Det Norske Veritas GL beregnet lønnsomhet ved bytte av diesel-drevne ferger med elektriske, og analyserte 52 fergestrekninger. Utgifter til batterier, ombygging av ferger, strøm og bygging av strømnett til fergeanløp viser at det er lønnsomt

å bytte ut gamle dieselmotorer med utslippsfri strøm på 20 undersøkte strekninger. På de andre vil flytende naturgass og ladbare hybridløsninger med bioenergi være gode lavutslippsalternativer. Elferger eller lavutslippsalternativer

vil bedre lufta i Moss og Horten.

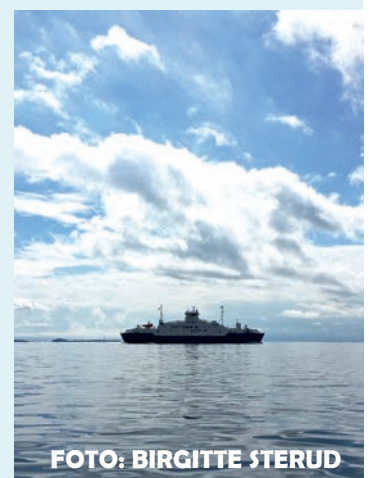

FOTO: BIRGITTE STERUD

KREV ELFERGER MOSS-HORTEN

Østfold er et av landets viktigste landbruksfylker. Folk trenger kunnskap om det som blir produsert for å bli glad i lokal mat.

Det sier Benedicte Lund, sivilagronom og varaordfører i Moss, til Grønnere tider. - Østfold leverer alle viktige landbruksvarer og 23 prosent av Norges totale kornproduksjon, mer enn noen andre. Det økologiske arealet i Østfold utgjør 6 %, og står for mye av norsk økologisk produksjon. 43 % av økologisk produserte egg i Norge kommer fra Østfold, sier hun entusiastisk. – Og vi har 5 400 arbeidsplasser er innen jordbruk og foredlingsindustri.

De Grønne vil at det satses enda mer på kvalitet med økt oppmerksomhet på dyrevelferd og miljøvennlig dyrking, forteller Benedicte. – Da er økologisk produksjon og kretsløptankegang nødvendig. Et viktig tiltak er minst mulig frakt. Lokalt produsert og kortreist mat er bra for miljøet.

Hun forteller om

MODEN KORNÅKER PÅ JELØYA

”Bondens Marked” som ble etablert i Norge i 2003 etter modell fra ”Farmers Market” og holdes på sentrale steder med felles profil. - Selv om Østfold er et stort landbruksfylke har det bare vært satset på produksjon til videreforedling. Markeds plass for direkte salg av spesialiteter og produktutvikling har dessverre ikke vært satset like mye på, sier hun.

Interesse for lokal mat Der bonden selv presenterer varene sine, øker forbrukernes

interesse for lokalt produsert mat. I høst tar MDG derfor initiativ til å starte Bondens Marked i Moss, på kirketorget, forteller Benedicte. - Lokalt produsert mat med den ”gode historien” er populært. Noen Østfoldbønder har gått sammen om butikkutsal for lokale produkter, for eksempel i Rygge med epleprodukter fra Dyre gård og Duga spesialprodukter fra kornsorten bygg. Andre produsenter er Jon Ertnes Kjøtt, rapsoljemerket Odelia og Bamsrudlåven gårdsis fra Mysen.

Vi ønsker slike tiltak fordi folks kunnskap om matproduksjonen er nødvendig for å verdsette kvalitet, selvforsyning og bevaring av dyrkbar mark, og for å sikre norske bønder gode nok vilkår, mener Benedicte.

- MDGs landbrukspolitikk fremmer miljøvennlig jordbruk over hele landet, for høyest mulig selvforsyningsgrad basert på norske ressurser.

BENEDICTE LUND, Sivilagronom og varaordfører i Moss, De Grønne i Østfold

NEI TIL NY REGION FRA HALDEN TIL HOL

Miljøpartiet De Grønne vil ha regioner som løser dagens oppgaver best mulig, og er fleksible nok til å løse fremtidens utfordringer.

Alle ansvarlige politikere bør se på kommune kartet

på nytt innimellom. En reform kan gi mulighet til å danne nye slagkraftige regioner og flytte noe makt fra Stortinget og ut til regionene. Disse kan løse flere oppgaver bedre for befolkningen enn Stortinget, fordi de er tettere på folk. Nye regioner med ny identitet

kan bedre tilpasse seg fremtidens behov og utfordringer. Men regionreformarbeidet nå har visst sporet helt av.

Regjeringen, med støtte fra KrF og Venstre, konkluderte med at det tjener Østfold å innlemmes i en storregion

sammen med dagens Akershus og Buskerud. Den skal hete Viken og vil strekke seg fra Halden i sydøst til Hol i nordvest, fra svenskegrensa til Vestlandet, men får verken mer makt eller nye oppgaver. Slik formålsløs sammenslåing aksepterer ikke MDG. Verken

Østfold eller resten av Norge er tjent med denne storregionen. Dette vil vi kjempe mot på Stortinget, sier Erik Skauen, MDGs fylkestingsrepresentant i Østfold.

HYPERLOOP - HVA OG HVORFOR?

Tenk deg togvogner som tar deg framover i over 1000 kilometer i timen. Vognene svever i lufta ved hjelp av magneter, bruker lite energi og slipper ikke ut klimagasser. Dersom Miljøpartiet De Grønne får det som de vil, kan en slik bane være en realitet om 20 år.

Vakuumtoget, som har fått navnet Hyperloop, er for tiden under utvikling, og Miljøpartiet De Grønne er det første norske partiet som har vedtatt å utrede bygging av hyperloop mellom Oslo og København.

Østfolds stortingskandidat, Håkon Borch, er en av forkjemperne for hyperloop og sto bak forslaget. Han forklarer

hvorfor vi trenger en hyperloop-bane i Østfold.

- En hyperloop-bane mellom Oslo og København er veldig interessant. Selv om nytt intercity-tog mellom Østfoldbyene og Oslo blir bra, vil kapasiteten allerede i 2030 være brukt opp av persontog. Da må gods over på annen bane, eller på vei. Fra Halden og sørover mangler 130 kilometer med dobbeltspor. Det hindrer effektiv godstrafikk. Transport langs veiene til og fra Norge forurensar mye og medfører dyrt veivedlikehold. Derfor må vi utrede alternativer, insisterer Håkon.

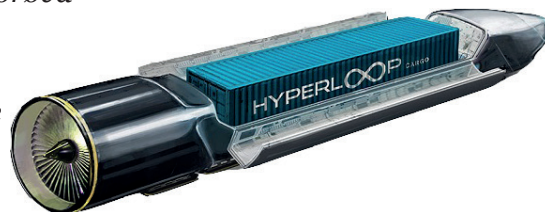
Han forteller videre om de 3000 trailerne som daglig passerer Svinesund og om E6 som vil nå sin makskapasitet raskere enn vi var forberedt på. For

eksempel er det forventet at sjømateksporten vil femdobles. I tillegg flyr rundt 3300 passasjerer mellom Oslo og København daglig. Et tall som også er stigende. Og som er i stor konflikt med Paris-avtalen.

- Men slik uprøvd teknologi – er det bare science fiction?

- Foreløpig finnes det kun en teststrekning i Nevada. Derfor ønsker vi i første omgang "å utrede", ikke "å bygge". Men mange hyperloops er under planlegging, blant annet en undersjøisk mellom Helsingfors og Stockholm. Det jobbes også med strekninger i blant annet Tyskland, Polen, England, Frankrike, Russland og Spania. Allerede i

2021 skal de tre første hyperloopene etter planen være i bruk. Så nei, det er ikke science fiction. Først ut blir trolig Dubai-Jebel eller Seoul-Busan. Utviklingen går raskt og det arbeides internasjonalt med sikkerhets- og sertifiseringsstandarder.

– Hvor trygt er dette?

Noen sier at hvis det går hull på loopen blir det katastrofe. Men Håkon forklarer at om luft strømmer inn vil det bremse vognene, som stanser automatisk og kjører til evakueringsdørene. Det er langt mindre dramatisk enn når et fly faller ned, beroliger Håkon.

I følge Håkon vil det koste fra 10 - 50% av hva vanlige hurtigtog koster å bygge, og være rimeligere å drive fordi hyperloop er lettere og enklere enn tradisjonell jernbane. En billett Helsingfors - Stockholm vil koste mindre enn tilsvarende flyreise, og dessuten være en raskere reisemåte.

- Men har det tilstrekkelig kapasitet?

- Det gjenstår å se, og er en av grunnene til at vi vil utrede. Hyperloop-tog kan ikke være så lange, men vil kunne gå oftere. En tenker seg under fem minutter mellom hver avgang. Med ett stopp på veien i hver avgang, vil flere byer ha et godt tilbud. Vi anser teknologien som så lovende at vi vil utrede Hyperloop i neste stortingsperiode, sier Håkon ivrig.

HVORFOR BRY SEG OM HAVN OG JERNBANE?

Grønnere Tider intervjuer Benedicte Lund, varaordfører for Miljøpartiet De Grønne i Moss.

- Hvorfor protesterer MDG så sterkt på hvordan jernbane, havn, fergetrafikk og byen rundt tenkes utviklet? Er ikke MDG for godstransport med skip og tog?

- Jo, vi vil ha god transport av folk og gods med ny togstasjon midt i Moss med kort adkomst for flest mulig. Og mest mulig godstransport vekk fra veiene. Da må både skip og tog brukes mer, sier Benedicte.

BENEDICTE LUND: Dette er byens aller flotteste område og så skal det brukes til containere!

- Men Høyre og Ap har bestemt at havna og stasjonen skal beslaglegge hele Værlebukta, der ferga fra Horten anløper. Arealet skal utvides mye. Dette er byens aller

flotteste område og så skal det brukes til containere! Sier hun og rister på hodet.

Så forteller hun om planene for få en

av landets største containerhavner her. Det betyr store inngrep i fjorden, med utfylling og sprenging av grunner i innseilingen som vil belaste miljøet og sjenere

folk i byen mye. Ny togstasjon med sidespor til havna skal også hit. MDG oppfatter at det er i strid med innbyggernes ønsker.

- Dette kan bli en veldig god bydel med andre prioriteringer. Dessuten blir det knapt plass til godstog her fordi det skal gå så mange persontog pr time. Vi mener Bane NORs mulighet for stor gevinst ved eiendomssalg om stasjonen legges her er en svært uheldig pådriver i prosessen, og har satt hensynet til hva folket vil til side. Vi sloss for både miljøet og byens befolkning, konkluderer Benedicte.

JA!

JA TIL FRED

Miljøpartiet de grønne er for norsk medlemskap i NATO. På landsmøtet i Lillehammer ble det vedtatt å fortsette denne politikken og arbeide for å støtte norsk medlemskap i NATO.

Samtidig ønsker De Grønne å arbeide for at forsvarsalliansen holder seg til fredelige konfliktløsninger og forsvar av medlemslandene. Partiet ønsker mindre bruk av militære operasjoner i utlandet og sier også nei til rakett skjold på norsk jord.

JA TIL DOBBELT STATSBOGERSKAP

Nå vil også Miljøpartiet De Grønne tillate at personer har to statsborgerskap. Tidligere i år har også Høyre og Frp gått inn for det samme forslaget.

Fra før har SV og Venstre frontet dobbelt statsborgerskap. Dermed kan De Grønne sørge for flertall på Stortinget for dette forslaget.

JA TIL Å AVVIKLE MIDLERTIDIGE OPPHOLD

Regjeringen har økt bruken av midlertidig opphold for enslige mindreårige asylsøkere.

Miljøpartiet vil vrake denne ordningen. De vil sikre videregående utdanning til de som lever i Norge, selv om de er uten papirer.

EN GRØNN GLOBAL BEVEGELSE I VEKST

FOTO: MDG

GRØNNE, INTERNASJONALE POLITIKERE

Grønne partier finnes over hele kloden og bærekraftig politikk er på fremmarsj.

MILJØPARTIET DE GRØNNE i Norge hadde sitt store gjennombrudd i kommunevalget i 2015, men i Europa har grønne partier vært en viktig del av det politiske landskapet i mange tiår.

DE GRØNNES VUGGE
Hanne Lisa Matt kommer fra byen Freiburg, også kalt «De Grønnes vugge» i Tyskland. Hun gleder seg over at den grønne bevegelsen nå kan få sitt gjennombrudd i et Norsk stortingsvalg

-De Grønne er på frammarsj i Norge men deres grønne søsterpartier har allerede sikret seg regjeringsmakt i Sverige, Finland og Østerrike.

Tyskland er fortsatt det fremste grønne fyrtårnet. I 2015 fikk Die Grünen (De Grønne) 30% oppslutning i Baden-Württemberg sør i Tyskland. De er største parti og har ministerpresidenten. Tenk det!, sier Matt. Hun legger stolt til at det er blitt vanlig

å stemme grønt i Baden-Württemberg, som med sine ca. 10,5 mill. innbyggere er en av Tysklands mest velstående og dynamiske regioner, kjent for ingeniørkunst, bil- og finmekanikkindustri, åpenhet og oppfinnsomhet.

GRENSELØS POLITIKK
-Vår eksistens og vår velferd må skje i samspill med livsgrunnlaget vårt. Det handler om respekt for verdens mennesker, dyr, natur og fremtidige generasjoner.

De Grønne over hele verden står for en politikk som tar utgangspunkt i solidaritet og en helhetlig økologisk tilnærming til alle politikkområder, forteller Matt.

-Klima og miljø må være basis for all politikk vi utformer, nettopp fordi det handler om fundamental solidaritet og ansvarlighet. Vår politikk er grenseløs og global av natur og ansvaret for planeten vi bor på grunnlaget for all vår politikk, argumenterer Matt.

Hun forteller at Grønne partier i hele verden jobber for at miljøvennlig verdiskaping blir

konkurransedyktig.

-Vi må gjennomføre en samfunnsomlegging som gir likeverd, velferd og frihet innenfor rammen av det natur og livsmiljø tåler. Vi må etterspørre en teknologi som er basert på fornybar energi, samt utvikle en sirkulær økonomi hvor miljøvennlige løsninger er lønnsomme og forurensende ulønnsomme.

Grønne partier over hele kloden har til felles at de står opp for et åpent samfunn og for en liberal innvandringspolitikk, vi er forkjempere for lokalt demokrati, og opptatt av borgerrettigheter, sosial rettferdighet og personvern.

Den internasjonale grønne bevegelsene lar seg ikke direkte plassere som borgerlige eller sosialistiske, men regnes gjerne til det politiske sentrum. Grønne partier samarbeider med både venstre- og høyreorienterte partier, og med andre sentrumpartier. Forklarer Matt
-Forestilling om at det er kampen mellom rødt og blått som fortsatt definerer de viktige politiske forskjellene her i landet, er utdatert, mener

Matt og slår fast:

-Hvis menneskehetens viktigste utfordring er å få til en bærekraftig utvikling og løse klimaproblemet, må den viktigste politiske skillelinjen være hvordan man vil løse dette.

FOTO: MDG

HANNE LISA MATT,
Landsstyrerepresentant
MDG

FORBRUKET MÅ NED

De Grønne tør å si at det materielle forbruket må ned, vi vil måle samfunnet i livskvalitet fremfor kun BNP, vi kjemper for en økologisk økonomi, og vi setter en sluttdato på avvikling av oljenæringen. Hanne Lisa Matt er tydelig på at De Grønne ikke stiller til valg for å flikke på dagens miljøpolitikk.

-Vi stiller til valg for en kraftig kursendring, og for å starte grønn handling nå.

PORTRETTE: 2. KANDIDATEN

PÅ SPRANGET TIL STORTINGET

Helene Winther er 25 år og Miljøpartiet De Grønnes 2. kandidat til stortingsvalget. Hun er fra Kråkerøy, men flyttet som 14-åring til Trøsken. - Da ble jeg særping, sier hun.

Nylig avsluttet hun masterutdanningen i spesialpedagogisk rådgivning ved Høyskolen i Østfold. Unge hesteinteresserte jenter kjenner henne nok fra fjorårets reality-TV som deltager i "Det store spranget".

FOTO: PRIVAT

- Når og hvordan ble ditt miljøengasjement vekket?

I familien min var solidaritet, respekt for hverandre, dyr og natur vesentlig. Miljøengasjementet kom gjennom eksponering for kunnskap fra ulike kilder. Samfunnet er i skummel utvikling, synes jeg. Mye livsglede forsvinner når man glemmer både det

VIL HA FLERE LÆRERE

Helene Winther vil øke lærertettheten i skolen

menneskelige og kloden.

- Hva fikk deg til å ville gjøre en innsats?

Jeg synes min generasjon er mest opptatt med seg og sitt. Jeg vil bidra med noe større enn meg selv. Jeg vil ikke være med på den utviklingen vi ser

rundt oss nå, men ta vare på fremtiden både for oss og neste generasjoner.

Sakte men sikkert har vi mistet forståelse for at vi er en del av noe større, at vi er avhengig av alt rundt oss for å eksistere. Jeg leste WWFs rapport om siste 40 års halvering

av jordas biologiske mangfoldet og ble veldig trist. Hvordan er det mulig å ta så lite vare på den jorda vi er så heldige å leve på? Jeg vil gjøre en innsats med å redusere forbruk og forsøpling, være med å avvikle oljeindustrien og slutte å ødelegge for alt annet som lever her.

- Hvorfor valgte du MDG?

Jeg har vært opptatt av politikk lenge. Jeg oppdaget Miljøpartiet og tenkte "endelig et parti som tenker helhetlig om mennesker og natur, og ikke setter mennesket over naturen". Da jeg leste partiprogrammet så jeg at det er det eneste alternativet for meg. MDGs politikk er basert på solidaritet med mennesker, dyr og kloden, ikke konsum og

enda mer profitt for de rike. MDG er det eneste partiet som er på rett vei når det gjelder utvikling av skolen.

- Hva er topp tre politiske saker for deg?

For det første skolepolitikken – flere lærere. Skolen gir verken barn eller samfunn det som trengs! Det er for mye teori og måling av ferdigheter, og for lite tid til refleksjon, dybdelære, sosiale ferdigheter etc. Det er jo så viktig for å fungere i samfunnet. Skoler dreper barns kreativitet.

For det andre livskvalitet og barns og unges psykiske helse. De opplever enormt press på materialisme og utseende. Angst, spiseforstyrrelser, selvskadning og depresjon har blitt folkesykdommer. De vokser opp i et samfunn med gale verdier. De vil jeg endre!

Det tredje er den ekstreme forsøplingen av havet. Havet gir oss både mat og arbeidsplasser – men ikke hvis fisk og hval er fulle av plast. Levende hav lagrer enorme mengder CO2. Vi klarer oss ikke uten havet og MÅ rydde opp.

- Hva vil du på stortinget?

Jeg vil endre norsk skolepolitikk slik at barn opplever mer mestring og læringsglede og vise at MDGs politikk er bærekraftig og realistisk på alle områder.

“Jeg vil bidra med noe større enn meg selv.”

FLERE LÆRERE

Helene Winther, MDGs andre kandidat på Stortingslisten, er spesialpedagog og vil ha flere lærere i skolen.

- Kvaliteten på undervisningen avhenger også av antall lærere, sier hun. Læring skjer blant annet i relasjon mellom lærer og elev. Jo færre elever som må dele på en lærer jo bedre er det.

- Men en del solid pedagogisk forskning viser at lærertettheten betyr mindre?

- Ja, noen undersøkelser viser det. Og kvaliteten på undervisningen er selvsagt viktigst. Men det er ikke mulig å opprettholde kvalitet med for få lærere. Jeg tror alle ser at store klasser med for få lærere gir dårligere læringsmiljø. Elever trenger å bli sett, og

læreren må ha tid til dem for å gi hver enkelt det de trenger, mener Helene bestemt.

- Men er ikke bedre kvalitet på lærerne som utdannes viktigere enn å utdanne flest mulig?

- Jo, men hva hjelper kompetanse uten tid og rom for å bruke den i praksis? Økt lærertetthet er nødvendig for å kunne gi tilpasset opplæring. Det

ene må ikke utelukke det andre! Vi må satse sterkt på både flere og bedre lærere. Å opprettholde og styrke kvaliteten i skolen er en av de viktigste investeringene vi kan gjøre for landets fremtid.

- Jeg vil stå på for flere lærere og mer læringsglede!

FOTO: BIRGITTE STERUD

VIL MOTARBEIDE FRAFALL I SKOLEN MED PRAKTISKE FAG

Kreative, estetiske og praktiske fag fortjener en større plass i skolen.

Grønnere Tider har spurt andre kandidat til stortingslisten og spesialpedagog Helene Winther hvorfor hun vil ha mer estetiske fag i skolen.

FRAFALL

Kunst og håndverk behandles ikke som et seriøst fag i norsk skole. Det vil MDG gjøre noe med.

- I dag gjennomfører mange elever ikke videregående skole, sier Helene. Frafallet er stort. Noe av dette kan skyldes at skolen er altfor teoritung. Det passer ikke for alle. En del av løsningen kan være mer praktiske kunst- og håndverksfag.

Er ikke dette bare fag for de som ikke trenger

en matnyttig utdanning man kan leve av?

- Ja det kan du kanskje si, men samfunnet trenger jo innovative og kreative mennesker. Så hvorfor tar vi ikke bedre vare på barns iboende kreativitet og skapertrang? Det kan læres mye nyttig av kunst og håndverksfagene! Det er viktig å styrke de estetiske sidene av utdannelsen barna våre får, synes jeg. Kreativitet og innovasjon er det vi må bygge fremtidens samfunn på. Barn utvikler sin kreativitet med estetiske fag. Kunst- og håndverksfagene er altså like matnyttige som andre fag!

Men Helene, du kan da ikke mene at makramé eller tresnitt eller broderi er matnyttig?

- Jo, fordi å bruke alle deler av hjernen er bra. Variasjon er viktig, og å lære flere praktiske ferdigheter på skolen, ikke bare pugging! Praktiske fag kan motarbeide en del av frafallet i videregående skole. De gir synlige, konkrete resultater og mestringsglede. Alle som har laget noe selv for første gang vet det. Og alt som øker lærings- og mestringsglede er bra!

ET ALTERNATIV TIL TESTREGIMET

Tror du virkelig at kommende snekkere er interessert i broderi og nupereller?

- Nei, men sløyd og bokbinding er kanskje av interesse for noen? Tegning kan heller ikke være uinteressant

for en som skal bli møbelsnekker.

- Helt til slutt, er ikke estetiske fag tross alt uviktige og unyttige for de aller fleste?

- Nei, tvert imot! En anerkjent engelsk forfatter og rådgiver innen kunstutdanning, sir Ken Robinson sier: "Vi vokser ikke inn i kreativitet, vi vokser ut av det. Enklere sagt; vi avlæres det". Alle barn er kreative, og kreativiteten må dyrkes. Fakta ikke er nok. Spør hvem som helst om hva som er viktigst her i livet. Hvem svarer "fakta"? Estetiske fag må styrkes, fordi de representerer en motvekt til testregimet som kveler kreativiteten i norsk skole, og de innebærer dessuten mye mer samarbeid og

nødvendig sosialisering enn teoretiske fag. Kunnskapsløftet snakker om at elevene skal bli meningssøkende og skapende mennesker. Det er de allerede. Uten fokus på kreativitet tar vi det heller fra dem.

FOTO: CALLE HUTH

HELENE WINTHER:

Samfunnet trenger kreativitet.

Miljøpartiet De Grønne utelukker å støtte en regjering med Frp etter valget.

POLITISK AVSTAND

- FrP er et kunnskapsfornektende parti som lever på en annen planet enn oss. De andre partiene vil vi nok kunne finne frem til løsninger med, sier Ståle Sørensen, stortingskandidat for Miljøpartiet De Grønne, til Grønnere Tider.

- MDG hevder å være blokkuavhengig, og sier at de åpner for å samarbeide til både venstre og høyre etter valget. Samtidig går MDG til valg for å felle den sittende blå regjeringen. Hvordan henger det sammen?

- Vi vil ha et regjeringsskifte fordi FrP sitter i regjeringen i dag. Vi vil ikke støtte en regjering som inkluderer FrP. Dette partiet er lengst fra oss verdimesig og vi ønsker å være

UAKTUELT MED FRP-SAMARBEID

ærlige og redelige overfor velgerne om at den politiske avstanden mellom oss er for stor. Det gjelder en rekke politiske verdisaker, men spesielt i klimaspørsmål og i flyktningpolitikken står vi langt fra hverandre.

Også De Grønnes nasjonale talsperson og stortingskandidat Une Bastholm mener den politiske avstanden til FrP, både politisk og ideologisk, er alt for stor til at de kan støtte en regjering med FrP.

- Klima og miljø er vår tids største solidaritetssak. De Grønne setter grønn,

medmenneskelig politikk først. Hun understreker at De Grønne vil samarbeide med alle partier i enkeltsaker på Stortinget, slik de gjør i dag.

- Det er jo enkeltsaker hvor vi er enige med FrP. FrP har for eksempel jobbet for dyrepoliti, som også De Grønne har vært forkjemper for lenge, sier Une.

PÅ VIPPEN

- Enkelte partiers drøm om en Høyre, Krf og Venstre-regjering vil ikke kunne skje uten et stort MDG på vippen. Enten blir en slik regjering helt avhengig

av FrP, og da er det vel lite poeng med den, ellers så kan vi bli del av dens parlamentariske grunnlag. I en slik situasjon vil vi selge oss dyrt og ha gjennom store politiske gjennomslag. Det blir i så fall en helt annen kurs enn dagens borgerlige samarbeid.

Ståle mener at en regjering bestående av Ap, Sp og eventuelt andre partier er like god eller dårlig som en regjering med Høyre, Venstre og KrF, sett fra MDGs side. I begge tilfellene er de avhengig av et sterkt MDG for å kunne føre en mer offensiv miljøpolitikk, sier Ståle.

STÅLE SØRENSEN, Stortingskandidat

UNE BASTHOLM, nasjonal talsperson for De Grønne

VERDIER SOM VARER!

Nordmenn produserer stadig mer avfall. Bruk- og kast-mentaliteten gjør at gjenstander brukes kortere før de kastes.

- Hvis alle i verden skulle ha samme materielle forbruk som nordmenn, ville vi trenge tre jordkloder. Det er ikke bærekraftig eller nødvendig, sier Madelen Roxman Ueland til Grønnere Tider. - For de fleste i Norge forutsetter ikke livskvalitet økt materiell velstand. Forskning og meningsmålinger bekrefter dette.

Madelen mener grønn politikk må legge til rette

for at denne erkjennelsen omsettes i praksis.

PLAN FOR REDUSERT FORBRUK

I 2015 foreslo Miljøpartiet De Grønne for stortinget

å redusere det materielle forbruket i Norge.

- Grå partier er på villspor når de planlegger tredobling av privat forbruk frem mot 2050,

mener Madelen. - Vi trenger produkter og tjenester med høyere kvalitet, fremfor bruk-og-kast.

Partiet vil derfor legge til rette for at det skal bli enklere å gi bort og bytte framfor å kaste, blant annet på minigjenbruksstasjoner og i utstyrssentraler. Dette gir nye muligheter for bærekraftige næringer, nye lokale sosiale nettverk og begrenser forskjeller.

MOMSFRADRA PÅ REPARASJONER: Dette foreslo De Grønne i sitt alternative statsbudsjett. - Enda bedre enn å resirkulere ting er å gjenbruke ting. Derfor ønsker vi å fjerne moms på reparasjoner slik at de vil lønne seg å reparere istedenfor å kaste. Vi må

ta vare på fremtiden og ta bedre vare på tingene våre, sier Madelen engasjert.

I Sverige hvor De Grønne sitter med regjeringsmakt er det allerede innført momsfradrag på enkelte reparasjoner. Nå vil De Grønne jobbe for at det samme innføres i Norge.

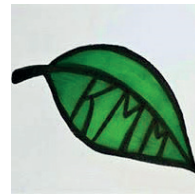
MADLEN ROXMAN UELAND, kommunestyrerepresentant i Råde kommune, anbefaler redusert forbruk.

FELLES MOBILISERING FOR KLIMASAKEN

I Moss har flere lag, politiske partier, ungdomspartier og miljøorganisasjoner gått sammen med MDG og dannet **Klimamobilisering**

Moss! Vi ønsket å løfte vårt tids viktigste sak og er et godt eksempel på at grønne krefter samarbeider om klimasaken i det offentlige ordskiftet.

Gruppen har blant annet utfordret alle partiene før stortingsvalget til å svare på hva de vil gjøre for klimasaken, og slik ansvarliggjør vi dem i vår tids viktigste kamp.

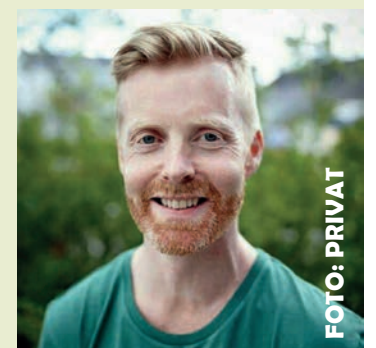
LESERINNLEGG: TA VARE PÅ BARNA

Leserinlegg fra Thomas Bedin, lærer og 3. stortingskandidat.

Mange barn tilbringer mye tid i barnehagen. Her skal det være trygt og godt å leke og utvikle seg! Lek og læring skjer ute og inne i barnehagen - men også borti skogen, med dyra på gården, på bo- og behandlingssenteret i nærheten, og på biblioteket og galleriet i sentrum. Barnehager må bygges slik at det er lett å komme seg ut, og det må være trygt å gå og sykle dit.

En god og variert barnehagehverdag med gode og sunne måltider og der barn får utvikle selvfølelse og selvtilitt, krever god bemanning og mange nok pedagoger. Dette er det viktigste for å sikre god voksenkontakt for barna, for å støtte det pedagogiske arbeidet og for å øke nærvær i et yrke som sliter med stort sykefravær. Vi må satse på barna fremfor å måtte reparere voksne.

Ta vare på de ansatte i barnehagene!

THOMAS BEDIN

FOTO: PRIVAT

SYKKEL I ØSTFOLD

Miljøpartiet De Grønne går til valg på å gjøre Norge og Østfold mer sykkelvennlig.

Mer sykling er så bra for så mye at det er merkelig at Norge ligger så langt etter. Biler bringer med seg støy, plassproblemer og luftforurensning til byene. Syklistene skaper liv i byen. Folk som sykler kan møte hverandre, slå av en prat og oppleve byen. Sykkel er for alle – barn, unge, voksne og gamle. Rene bilbyer ekskluderer mange mens en sykkelby inkluderer nærmest alle og gir bedre plass for dem som virkelig

trenger å bruke bil for å delta i samfunnet! Derfor vi sier at sykkel gir mer levende og inkluderende byer.

Rent økonomisk er fordelene enda mer åpenbare. Statens vegvesen anslår at sykkelveier gir tre kroner i samfunnsnytte pr krone investert. I byene gir de enda mer, og det er knapt noe bilbasert infrastruktur som kan konkurrere med sykkel i samfunnsnytte. Syklistene tar lite plass og sparer store utgifter til veivedlikehold. Men den største besparelsen kommer

over helsebudsjettet. For lite mosjon i hverdagen, fører til helseplager og utgifter for den enkelte og samfunnet. Selv korte sykkelturner gir stor helseeffekt. Mer sykkel gir et sunnere Norge!

Før vi kan nå langt med sykkel i Norge må vi lære av de store europeiske sykkelnasjonene. Mens norske sykkeltiltak bringer sykkel inn i biltrafikken med sykkelstier og blandet trafikk har danskene bygget sammenhengende sykkelveier og sykkelkryss som er trygge for barn ned til åtte år. Da kan barna sykle trygt

til skole, trening og fritidsaktiviteter. I Norge fokuserer vi på de som tør å sykle i trafikken. I Nederland fokusere de på dem som IKKE tør. Østfold har et kjempepotensiale for sykkel hele året. Vi i MDG vil prioritere sykkel, kollektiv og gange høyst i byene med sammenhengende sykkelveier etter europeisk standard slik at det blir attraktivt for folk flest å velge sykkel fremfor bil.

sykkel

BARNA

VI TRENGER EN NY HELSEPOLITIKK, IKKE MER STATISTIKK

Kronikken stod første gang på trykk i Dagens Medisin 5. mai 2017

FOTO: PRIVAT

ANNE KATHRINE HAUGE,
sykepleier og 2. kandidat
MDG Vestfold

FOTO: MDG

UNE AINA BASTHOLM,
nasjonal talsperson for
Miljøpartiet De Grønne

FOTO: PRIVAT

BIRGITTE STERUD,
anestesilege og talsperson
for MDG Østfold

Norsk helsevesen er i verdensklasse. Likevel risikerer vi å havne i grøfta hvis vi ikke løfter blikket fra måleinstrumentene og ser menneskene.

FORAN I ET kjøretøy er det dashboard, speedometer og drivstoffmåler. Og en stor frontrute. Den er det meningen at man skal se ut gjennom. Det er virkeligheten utenfor frontruta vi må styre etter.

OECD-landene vil utvikle nye indikatorer for å måle hvor fornøyde pasientene er med behandlingen – og hvordan de opplever resultatet. Det kalles Patient Reported Indications Survey (PaRIS), på norsk Pasientopplevd kvalitet.

Helseminister Høie sier at PaRIS vil endre debatten om helsetjenesten, slik det PISA-undersøkelsene endret debatten om kompetanse i skolen.

VIRKELIGHETEN. Høie mener PaRIS skal hjelpe oss til å skape pasientens helsevesen. Ingen elev ble klokere av PISA. Ingen pasient vi bli friskere av PaRIS. Høie

tar feil. Vi trenger ikke flere tall for å sette menneskene i fokus! Når vi ser ut gjennom frontruta på vårt helsevesen, ser vi at antall senger i somatiske og psykiatriske avdelinger er drastisk redusert de siste tiårene. Forsvarlig beleggsprosent regnes av OECD til 85. I mange av våre sykehus er den nå langt over 90, noen steder over 100. Det betyr korridorpasienter.

Plassmangel gjør at pasienter hopper seg opp i akuttmottakene og at behandling iblant starter for sent. Helsepersonell bruker mye tid på å lete etter ledig seng på egnet post. Ingen synes det er greit.

Alle forstår at for sen hjerneslagdiagnostikk får negative følger for menneskers livskvalitet.

BETYDELIG PRESS. Vi ser at pasienter defineres

som ferdigbehandlet uten egentlig å være det. De sendes for tidlig hjem fordi det ikke lenger er plass til dem på sykehuset. Det kan føre til tilbakefall, forverring og skader og et betydelig press på primærhelsetjenesten, som ikke har fått nødvendige ressurser for å håndtere dette. Unødvendig reinnleggelse kan bli resultatet. Det er trist og vondt for alle involverte – og svært dyrt for samfunnet.

Mennesker med akutt eller alvorlig psykisk sykdom får ikke alltid plass i psykisk helsevern når de trenger det fordi det ikke er sengeplasser nok. Dette oppleves forferdelig, både av pasienter, pårørende og helsepersonell. Vi trenger ikke statistikk for å fortelle oss dette heller.

Vi ser kronisk syke, funksjonshemmede og mennesker med sammensatte

lidelser kave seg gjennom et hav av søknader og motstand for å få den hjelpen de trenger. Det er uverdig og utmattende. Orker de nok et skjema?

NØKKELEN. Vi trenger ikke PaRIS for å forstå at måneder på venteliste oppleves ille, eller at overføring til like lange utredningsløp – for å maskere fristbrudd – heller ikke hjelper.

Helsepersonell trenger ikke PaRIS for å forstå hvordan pasientene har det, eller hva de selv driver med. Løsningen er ikke å be pasienter krysse av på et skjema hvor fornøyde de er. Nøkkelen ligger i å gi helsepersonell nok tid til å snakke med pasientene sine. Det har de dessverre ikke i dag. Pasientene må få delta i beslutninger om dem selv. Dette virker direkte og positivt på hjelpen som gis, uten veien om internasjonal statistikk. Det trengs tid til å lytte samt mennesker med ører som kan høre og som får snakke med pasientene på et rom, ikke i en korridor mens folk haster forbi.

Vi har allerede nok tall fra OECD. Vi bruker mindre penger på helse per innbygger enn i våre naboland. Bevilgningene til veier og transport har økt med 50 prosent mer enn til helse. 30 prosent av medisinsk utstyr i sykehus er utdatert.

Ingen OECD-rapport kan gi vilje og evne. Den må

komme fra menneskene bak rattet, fra dem som styrer.

Vi må fjerne unødig og kostnadsdrivende byråkrati og vise tillit til fagfolkene. Sykehusavdelinger skal ikke fakturere hverandre for tverrfaglig samarbeid om pasientene. Myndighet må følge ansvar. Fagfolk må få lede sine fagområder på faglig grunnlag. Tid og tilgjengelig kompetanse er avgjørende for et godt helsevesen.

Reduksjon i liggedøgn og senger har for lengst nådd smertegrensen. Slik «medisin» for økonomisk kontroll fører nå til komplikasjoner og alvorlige bivirkninger for pasienter. De Grønne vil ha et nasjonalt løft for å øke antallet senger i sykehus med kronisk overbellegg eller for få plasser, slik at pasienter får bli til de er ferdigbehandlet og at de som trenger en seng i psykiatrisk avdeling, får det. Da er det viktig å opprettholde et godt tilbud ved lokalsykehusene.

EN ABSURD IDÉ. Ideen om helsevesenet som markedsstyrt industri er absurd. Oppgaven er å yte helsehjelp, ikke å tjene penger på menneskers sykdom. Ressursene, gitt av samfunnet, må forvaltes best mulig. I helsevesenet flytter vi ikke pakker, vi behandler mennesker. Pasientens helsevesen involverer menneskene og setter dem i fokus fremfor profitt og ny statistikk.

MDGS NASJONALE TALSPERSON UNE BASTHOLM OM MDGS POLITIKK FOR FUNKSJONSHEMMENDE:

GRØNN POLITIKK er likeverd. Derfor jobber jeg for at vi legger til rette for at de med kronisk sykdom eller nedsatt funksjonsevne får samme muligheter til utdanning, arbeidsliv og aktiv fritid som andre.

Et arbeidsliv uten diskriminering er tilgang til jobb basert på kompetanse, og ikke på kjønn, alder, funksjonsevne eller etnisitet.

Vårt landsmøte vedtok at offentlige virksomheter må ansette en viss andel personer med redusert arbeidsevne, åpne for uføretrygd i mindre brøker enn 50 % og gjøre det mulig å dele på jobber.

Vi aksepterer ikke at alder eller funksjonsevne begrenser noens deltakelse, innflytelse og livskvalitet. Retten til hjelpemidler skal

være statlig finansiert gjennom folketrygden, og formidles gjennom hjelpemiddelsentralene i samarbeid med kommunene.

Skoler og offentlige bygg skal utformes slik at ingen hindres i å bruke dem. Vi vil redusere biltrafikken – men ikke for dem som trenger bil for å delta i samfunnet. Vi vil øke tilgjengeligheten til kollektivtransport for alle.

Gode løsninger krever samarbeid. God politikk må være basert på kunnskap. Den skapes når mennesker møtes, så jeg vil at vi skaper møteplasser. Jeg vil lære av dere så vi finner de gode løsningene sammen. Det er likeverd.

Jeg hører gjerne fra dere!

UNE BASTHOLM
Nasjonal Talsperson for Miljøpartiet De Grønne

TILLIT TIL FAGFOLK, MINDRE BYRÅKRATI OG KOLLEKTIVT VERN I SYKEHUS!

DE GRØNNES helsepolitikk bygger på tillit til fagfolkene. Leger og sykepleiere har i dag for mye papirarbeid, får for liten tid til pasientene og viktige prioriteringer tas av andre enn helsepersonell. Vi vil at helsefaglige vurderinger veier tyngre i styring og organisering av helsevesenet. Vi vil samarbeide med fagfolkene for å begrense rapportering og vi vil utrede ny sykehusstruktur

der fordyrende og unødvendige administrative mellomledd og byråkrati fjernes.

Norske leger har hatt vide unntak fra arbeidsmiljøloven. Det har ført til lange og anstrengende vakter, og arbeidsperioder uten tilstrekkelig fri/hvile. Vi vil styrke trepartssamarbeidet og kollektivt vern mot uforsvarlig arbeidstid og uforsvarlige arbeidsforhold for alle. Dette er særlig viktig i helsevesenet av hensyn til pasientsikkerheten. narkomani og misbruk av rusmidler bør møtes med helsetiltak og ikke forbud.

TA VARE PÅ HELSEPERSONELLET

RUSOMSORG – IKKE STRAFF

Rusavhengighet må forebygges, behandles og møtes med

kunnskap og respekt. Forebygging er i stor grad knyttet til bl.a. familiepolitikk, skole, miljø og oppvekstvilkår. Et inkluderende samfunn er viktig for

å redusere rusbruk og unngå avhengighet. I flere år har De Grønne jobbet for avkriminalisering av mennesker som er avhengige av rus. De

må ikke behandles som kriminelle, men som likeverdige mennesker som trenger hjelp og omsorg. Rusavhengighet skal behandles,

ikke straffes. Nå ser vi at andre partier følger etter. Vi vil ta initiativ til en nasjonal reform i rusomsorgen i kommende stortingsperiode.

FLERE HELSESØSTRE OG MER VAKSINE!

I alternativt statsbudsjett foreslo vi 250 nye helsesøsterstillinger i skolehelsetjenesten. Vi vil styrke og prioritere den som nærmeste

kontaktpunkt med helsevesenet for barn og unge og heve dens kompetanse på psykisk helse.

Vi vil gi alle menn født fra og med 1992 gratis HPV-vaksine.

10 ÅR FOR MDG

ØIVIND HOLT

Bor:
Halden**Yrke:**
Selvstendig
næringsdrivende og
samfunnsøkonom**Verv:**
I Kommunestyret og
formannskapet,
1. vara i hovedutvalg
for plan, miljø og
landbruk. Leder
avstyringsgruppa for
Kommuneplanens
samfunnsdel.

FOTO: PRIVAT

ØIVIND HOLT

- Hva er bakgrunnen for ditt miljøengasjement, Øyvind?

- Den gode bondes prinsipp; Etterlate gården i bedre stand enn man overtok den. Dette gjelder enda mer for jordkloden.

- Når og hvorfor ble du medlem og engasjert i MDG?

- Jeg ble spurt om å stille for MDG i kommunestyrevalget i 2007. De første årene var jeg uavhengig representant. I 2011 meldte jeg meg inn i partiet.

- Hva er de viktigste nasjonale politiske sakene for deg?

- Utvikle flere kortreiste tjenester og motvirke sentralisering på Østlandet inn mot Oslo. Det gjelder særlig statlige regionale tjenester der hovedkvarter nesten alltid legges til Oslo eller nabokommuner. Der bor nemlig sjefsbyråkratene med sterk påvirkningskraft gjennom sine utredninger.

Og så vil jeg ha mer miljøvennlig forbruk og investeringer, for eksempel bruke massivtre i stedet for betong, og bruke biogass i stedet for bensin. Nedbyggingen av oljeindustrien krever vekst i andre næringer. Omstillingen må starte nå, blant annet ved å bygge ut jernbanen for godstransport. Vi trenger sterkere jordvern og bedre utnyttelse av utmarksressursene i matproduksjonen til erstatning for import av kraftfor.

Og de lokale/ regionale?

Dobbeltspor for gods -passasjer trafikk til Göteborg og Stockholm i løpet av de neste 10 årene.

Hva er det viktigste dere har fått til i Halden MDG i år?

I opposisjon er jobben å fremme gode forslag som oftest blir nedstemt. Har likevel fått igjennom flere uttalelser vedrørende klimalov, nasjonal og regional transportplan. Ny skole og eldresenter skal nå bygges i massivtre, etter gjentatte forslag fra oss. Indirekte påvirkning gjennom forslag og argumentasjon i miljøvennlig retning er den viktigste rollen.

TA VARE PÅ BIENE

FOTO: BIRGITTE STERUD

Julimorgenlyset faller skrått over røde og hvite kuber der titusener bier er i gang med arbeidsdagen. Grønnere Tider møter Inger Marie Johansen som leder MDGs lokallag i Råde. Ellers er hun bioingeniør på Sykehuset Østfold.

Det synes at Inger Marie vokste opp med bier. Hun håndterer kubene med vante bevegelser. Hun har lært av sin faren sin - som lærte av sin. Hun løfter en ramme som biene bruker til "alt" og viser frem en tynn voksplate birøkteren setter ned og der biene bygger til 6-kantede kamre ved å svette voks. De fyller dem med honning, men i noen ales bier og droner og en sjelden dronning opp. Når honningen har tørket litt og biene er fornøyde med konsistensen, forseglar de kammeret med voks.

- Se, sier Inger Marie, der er det to som danser. De kommuniserer ved å bevege seg i 8-tall der bredde, lengde og antall omganger viser hvor det er nektar å finne.

I hver kasse bor det opptil 10.000 bier. Hver honningbie produserer ca 1 spiseskje honning i sitt liv. Bier er spesialiserte: Noen mater og steller

bielarvene. For en larve å bli til en honningbie trengs innsats fra to arbeidere. Andre er rydder og gjør rent. Bare honningbiene flyr og sanker nektar.

Inger Marie viser oss selveste dronningen. Hun bor nederst i kuben, under dronninggitteret, en så tett rist at vanlige bier slipper inn, men en stor dronning kan ikke komme ut. Det skal hun heller ikke. Hun skal bare legge egg.

Biene er rolige. En stund står vi midt i innflygingsbanen. De summer rundt oss og venter til det er klart.

Bier og humler dør om de tar ut brodden. Det gjør de nødig – de vil heller fly. Veps dør ikke, og er langt mer stikkevillige.

- Når og hvorfor ble du med i miljøpartiet?

- Jeg var mye ute på sjøen og i skogen som barn. Jeg likte natur og dyr, likte å lære, var nysgjerrig. Ønsket først å bli marinbiolog, men interessen for kropp og helse gjorde at jeg ble bioingeniør. I 7 år jobbet jeg på et laboratorium med analyse av miljøprøver. Jeg blogget en stund om enkle valg i hverdagen som i sum

gir et mer miljøvennlig samfunn.

Jeg forsto at mennesket er en del av naturen, ikke hevet over den. Biene har nok også spilt en rolle - vi er helt avhengige av dem for å dyrke mye av maten vår!

I 2014 meldte jeg meg inn i MDG. Jeg innså at miljøet trenger politisk påvirkning. Det er langt utafor komfortsonen, men jeg kan ikke vente at alle andre fikser ting. Earth overshoot day kommer stadig tidligere. I år 2. august. Vi må endre vår atferd så vi kan overlate et livsgrunnlag til neste generasjon. Mange mener at Norges bidrag er en dråpe i havet, men få forurensere og har like stort forbruk som oss. Selvsagt må vi bidra!

FOTO: BIRGITTE STERUD

INGER MARIE JOHANSEN, lokallagsleder i Råde, tar vare på biene.

God livskvalitet er viktig for både for gamle og unge. Vi må ha nære relasjoner, bety noe for noen og fylle vår plass i samfunnet.

Mange gamle som får diagnosen "depresjon" er ikke deprimerte, men ensomme. Uønsket ensomhet gjør mennesker triste uansett alder.

Vi som er eldre vil også ha det gøy og være med! Livserfaring har gjort oss kloke, og vi har mye å gi! Å bidra til fellesskapet gir livet mening. Uten dette mister mange

LESERINNLEGG FRA BENTE MARIE BAKKE: GRØNN POLITIKK ER BRA FOR OSS ELDRE!

livsgnisten. Medisiner mot depresjon kan ikke lindre slik eksistensiell smerte, og aldri fjerne årsakene til den.

De Grønne vil legge til rette for aktiv deltagelse i samfunnet for eldre. Vi vil støtte frivillige og ideelle aktører som bidrar til mental og fysisk aktivitet for eldre, og til sosiale møteplasser der unge

og eldre kan møtes og lære av hverandre. For meg er det meningsfylt å bidra til at mine

FOTO: MDG

BENTE MARIE BAKKE

barn og barnebarn får arve en grønn og fruktbar verden. Vi må stoppe rovdriften på livsgrunnlaget vårt. De Grønne vil bremse økt forbruk, tidspress og statusjag.

Med økende alder er det viktig å være fysisk aktiv og utsette aldersrelaterte sykdommer. Dagens standardiserte helsevesen er en utfordring for eldre pasienter. De Grønne vil sikre nok senger i sykehusene og mindre papirarbeid for helsepersonellet. Fastlegeordningen må styrkes slik at vi får den tiden og hjelpen vi trenger.

God velferdsteknologi kan bidra til at helse- og omsorgspersonell kan bruke sin tid på det som krever varme hender og bankende hjerter. De Grønne vil legge til rette for at flere holder seg friske lenger og kan bo trygt i eget hjem eller i bokollektiv lenger enn mange kan i dag.

Aktive eldre i lokalsamfunn som inkluderer alle er et hovedmål for De Grønne.

**Barne
Barna**

LESERINNLEGG: TA VARE PÅ KULTUREN

Leserinnlegg fra Ida Julsen, kunstner, Fredrikstad.

Uten mat og drikke, duger helten ikke. Kultur er også viktig; Uten kunst og kultur funker samfunnet ikke. Kultur rammer inn livene våre, bidrar til identitet,

forsoning, fremskritt og utvikling. Det er kilder til kunnskap, økt livskvalitet og nye arbeidsplasser.

I det grønne skiftet bidrar både samtidskunst og videreutvikling av kulturarven til grønne arbeidsplasser. Gode eksempler i Østfold er House of

Foundation i Moss og Hydrogenfabrikken i Fredrikstad. I tillegg viser lokalprodusert mat og drikke i Østfold hvilket potensiale denne delen av kulturarven har for bærekraftig næringsutvikling.

De Grønne vil legge til rette for et levende kulturliv gjennom gode og forutsigbare støtteordninger innen alle kulturfelt, og

styrke rettighetene til kunstnere og kulturprodusenter gjennom en egen kulturarbeidsmiljølov utformet sammen med fagmiljøene.

Når De Grønne får flere representanter på Stortinget vil vi bidra til sterkere prioritering, finansiering og videreutvikling av Norges kulturarv. Vi tar vare på kulturen.

Stem grønt!

IDA JULSEN, kunstner, Fredrikstad

SKEIV POLITIKK

GRØNN PRIDE

Kampen for like rettigheter er ikke over. De grønne støtter kampen for en bedre skeiv politikk i Norge og ellers i verden.

DE GRØNNE VIL

- Innføre en tredje juridisk kjønnskategori, både i personnummer og pass
- Gjennomføre et stort kompetanseløft og vurdere en sertifisering for LHBTI-

tematikk i skolen og innenfor helse- og omsorgsyrene

- Sikre at Norge er en trygg havn for LHBTI-personer, og styrke Norges innsats for skeive mennesker over hele kloden
- Inkludere kjønnsidentitet og kjønnsinntrykk i straffelovens paragraf om hatkriminalitet
- Gi barn med flere enn to foreldre juridisk rett til disse.

Miljøpartiet De Grønne jobber for en verden der alle er frie til å definere og leve ut sin egen kjønnsidentitet og seksuelle orientering. Alle former for diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk må nedkjempes.

Godt humør

VELKOMMEN TIL OSS

Vår solidaritet gjelder nå og framtiden. Millioner flykter for å redde livet i Midt-Østen og andre steder. Disse må vi hjelpe, nå.

I høst konkurrerte flere partier om innstrammingen mot flyktninger. Jeg er stolt av hvordan dyktige folk i MDG holdt

hodet kaldt og sto fast på forpliktelsene overfor menneskerettighetene og asylinstituttet. Svekket integreringspolitikk må ikke brukes til å skremme vekk medmennesker som trenger beskyttelse.

Verden er enige om prinsipper og verdier for flyktningpolitikken, nøyte utviklet gjennom pro-

sesser med tid til å tenke seg om. De skal hjelpe oss til riktige handlinger når situasjonen blir akutt.

Jeg kommer fra en flyktningfamilie. Moren min var 12 da hun flyktet fra nazistene gjennom skogen. Svenskene tok henne godt imot. Med stengt grense hadde ikke jeg stått her. Faren min prøvde

å flykte, men fikk erfare konsekvensene av ikke å greie det. Da jeg vokste opp leide frøken Olarik, ungarsk flyktning, et rom hos oss. Senere familien Myshkova, på flukt fra Tsjekkoslovakia. Det var en selvfølge. Vi er vant til å bo i et land som hjelper når det trengs. Det er flott å se at folk i Norge fortsatt vil ha det sånn, og å være i

et parti som står fjellstøtt i flyktningpolitikken.

RASMUS HANSSON, nasjonal talsperson for miljøpartiet de grønne.

OLJEDIREKTØREN SOM BLE GRØNN

TROND JOHAN VALDE Miljøpartiet De Grønne

Trond Valde ledet utbygging av oljevirksomhet i Nord-sjøen.

Etter 15 år som oljedirektør, siden Linjegodsdirektør og industrileder, meldte han seg inn i Miljøpartiet De Grønne og ble leder av Moss MDG frem til i vår.

- Hva skjedde?

- Jeg leste rapportene til FNs klimapanel. De beskrev den skadelige utviklingen. I hver nye rapport slo de verste scenariene til, stadig raskere: Temperaturøkning, klimaendringer, miljøskader, migrasjon og begynnende ressurs-

mangel. Det er vanskelig å ta helt inn over seg. Vi må gjøre noe og det haster, sier Trond bestemt.

- Så da meldte du deg inn i MDG?

- Ja. Jeg stemte SV i flere år. Men etter at de satt 8 år i regjering som drev høyrepolitikk, forsto jeg at det ikke nyttet.

- Du mener AP driver høyrepolitikk?

- Uten tvil. Støre er mangemillionær og like grå som Høyre. Ikke mye solidaritet med de svake eller naturen der. Kun små ubetydelig symboler. Makt og profitt gjelder, slår Trond fast.

- Men Norge er vel en

miljø- og fredsnasjon?

- Det er vi slett ikke, mener Trond. - Vi kan ikke skryte. Altfor mye forbruk og forurensning. Oljeutvinning, gift i fjordene, ødeleggelse av nye naturområder hjemme og ute. Det må vi slutte med.

- Tenker du noen gang på all oljeindustrien du har vært med å bygge ut?

- Ja, og er stolt av å ha fått lede store marine operasjoner – et eventyr. Rett fra skolen, ett år i sjøfartsdirektoratet og så utbyggingsansvar i Aker. Det hadde jeg aldri drømt om, svarer Trond. - Men resten av olja må ligge!

- Du har vel fått innsikt i

både industri og politikk?

- Ja, og sett krefter sloss når store saker avgjøres. Mange er mest opptatt av hva de selv får ut av det. Mange politikere som ikke får stemmer i en sak, lar den bare ligge. Og offentlig sektor ødelægges. Snart er bare kontrollører, saksbehandlere og andre papirskyflere igjen, mens håndverk og produksjon, vedlikehold og mye annet sendes ut av landet. Forskjellene i samfunnet øker.

- Hva er ditt råd da, Trond?

- Stem grønt, ikke grått, til høsten! Når endring er nødvendig må nye friske krefter og folk inn på Stortinget.

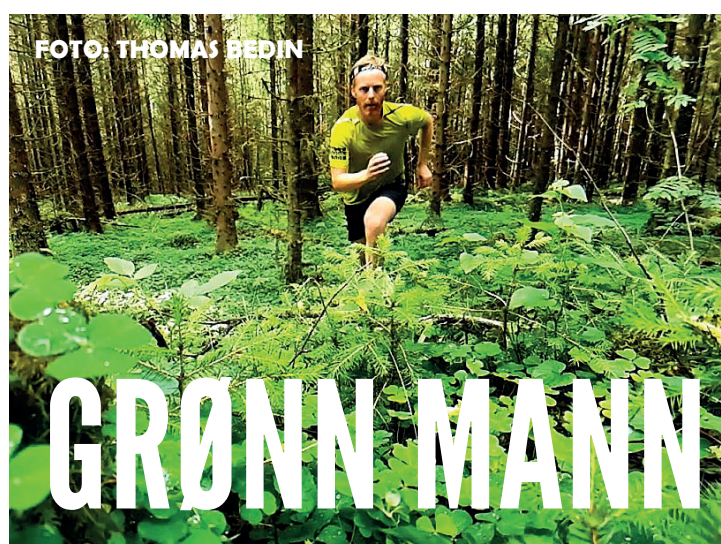

FOTO: THOMAS BEDIN

GRØNN MANN

Intervjuet via SMS mens han sprang rundt med kart og kompass i svenske skoger på 5 dagers O-løp:

THOMAS BEDIN er MDGs 3. stortingskandidat i Østfold, lærer ved Malakoff videregående skole i Moss, 41 år og nybakt pappa.

- Har naturen påvirket livet ditt?

Natur og miljøvern har jeg vært opptatt av så lenge jeg kan huske. Det avgjorde utdanningsvalget mitt som naturforvalter. Seinere tok jeg pedagogisk utdanning og ble lærer.

- Når og hvorfor engasjerte du deg i Miljøpartiet de Grønne?

- Det startet på personalløp. Vi diskuterte det frustrerende lille fokuset på klimaendringer blant folk, og hvor lite som skjedde. Vi fant ut

at vi naturfagslærere burde gjøre noe, med vår kunnskap om klima og natur. Samme uke meldte jeg meg inn i Miljøpartiet. Dette var i 2014. Siden har jeg vært medlem, og engasjert i lokallaget i Hobøl og Spydeberg. I 2015 ble jeg valgt inn i kommunestyret i Hobøl. Jeg jobber også i naturfagsredaksjonen i Norsk Digital Læringsarena.

- Hva er dine politiske hjertesaker?

Å bremse klimaendringene. Det må bli lettere for

folk å leve miljøvennlig, hver dag, uansett hvor man bor. Det må være mulig å handle miljøvennlig butikken og å komme seg til skolen ved å gå eller sykle. Folk må ha tilgang til natur i nærområdet sitt.

Og så vil jeg at skoledagen skal være meningsfull for alle. Større fokus på praktisk jobbing og oppgaver der ungdom ser relevans og sammenheng med virkeligheten de lever i er en viktig del av løsningen her. Vi må ta vare på læringsleden!

NAVN

HVORFOR STEMME DU GRØNT?

“MDG tar klimautfordringene på alvor, og fører en bærekraftig politikk som er solidarisk med nåtidige og fremtidige generasjoner.”

Lars Stølen

FOTO: MDG

39 ÅR

Nina Mari Wagner
BOR: Moss

YRKE: Lærer i VGS
STEMTE FØR: Dansk statsborger uten stemmerett, men medlem i MDG.
HVORFOR MDG: Bare de som tar klimautfordringene på alvor.
OPPTATT AV: At mine barn og barnebarn skal få like gode naturopplevelser som jeg har fått, og vokse opp i et land som behandler alle med rettferdighet og respekt.
VERV: MDGs medlem i teknisk utvalg i Moss kommune.

FOTO: PRIVAT

60 ÅR

Anne Marit Skovly
BOR: Hvaler

YRKE: Lærer og selvstendig næringsdrivende
STEMTE FØR: AP
HVORFOR MDG: Ble for 4 år siden nysgjerrig på MDG og leste hele parti-programmet. Jeg var enig 95% av det og ville bidra.
OPPTATT AV: Naturmangfold, dyrke egen mat, beskytte matjorda og ta vare på livsgrunnlaget for de som kommer etter oss!
VERV: Kommunestyre-representant for MDG Hvaler.

FOTO: MDG

61 ÅR

Vibeke Julsrud
BOR: Halden

YRKE: Landbruksrådgiver
STEMTE FØR: Har stemt MDG siden 1989.
HVORFOR MDG: Eneste parti med troverdig miljøpolitikk og de er blokkuavhengig.
OPPTATT AV: Kultur -, friluftslivs- og miljøpolitikk.
VERV: Fylkestingsrepresentant for MDG i Østfold og kommunestyre-representant i Halden for MDG.

FOTO: PRIVAT

33 ÅR

Tor Øyvind Westbye
BOR: Våler

YRKE: Assisterende avdelingsleder
STEMTE FØR: KrF
HVORFOR MDG: Det eneste partiet som fullt ut tør å ta konsekvensene av de utfordringene verden står overfor og lage en politikk for å fase ut oljeindustrien.

FOTO: PRIVAT

42 ÅR

Lars Stølen
BOR: Rygge

YRKE: Miljøterapeut
STEMTE FØR: AP
HVORFOR MDG: De tar klimautfordringene på alvor, og fører en bærekraftig politikk som er solidarisk med nåtidige og fremtidige generasjoner.

mdg.no

FOTO: PRIVAT

42 ÅR

Ida Julsen

BOR: Fredrikstad
YRKE: Billedkunstner
STEMTE FØR: Sv og Ap
HVORFOR MDG: Det eneste partiet som tar klimautfordringene på alvor og samtidig fremmer gode, politiske løsninger. At disse atpåtill fremmer bedre livskvalitet for både mennesker og dyr gjør at MDG gir meg framtidshåp.

FOTO: PRIVAT

19 ÅR

Victor Bergerskogen

BOR: Halden
YRKE: Student
STEMTE FØR: MDG
HVORFOR MDG: MDG har den helhetlige politiske plattformen som jeg i største grad kan stå inne for. De tar min fremtid i dette landet, men også på jorden, seriøst.

FOTO: PRIVAT

75 ÅR

Bjørn Ring Opjordsmoen

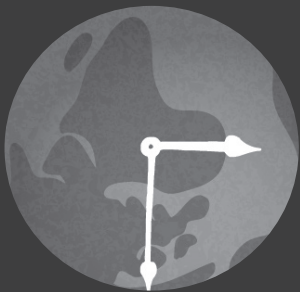
BOR: Spydeberg
YRKE: Pensjonist, tidl. Skole- og oppvekstsjef.
STEMTE FØR: SV.
HVORFOR MDG: Det eneste partiet som tar miljøutfordringene på alvor.
VERV: Kommunestyre-representant for MDG i Spydeberg, og verv i fylkeskommunal sammenheng.

VÅRE SPONSORER:

14. AUGUST 2117

STORTINGSVALGET 2117

TIDEN
ER UTE!

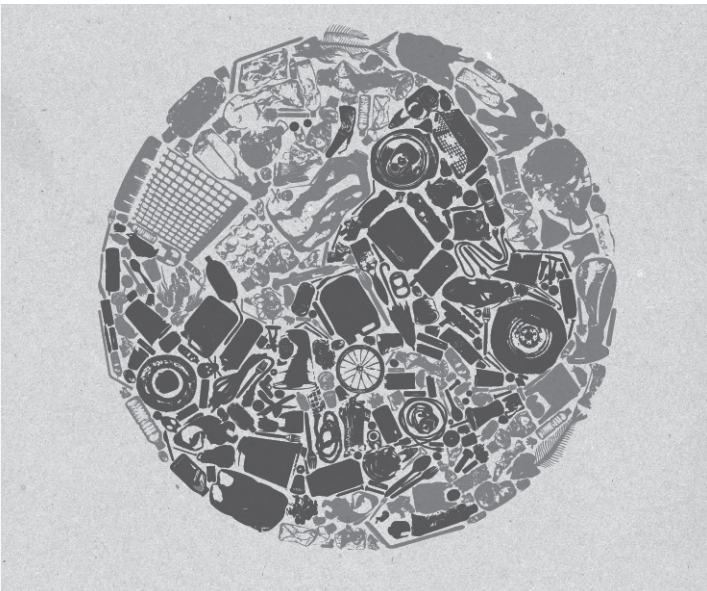
Earth over-
shoot day
for 2118 kom
jammen
tidlig i år!

SKOLEKULTUR

GRÅERE TIDER

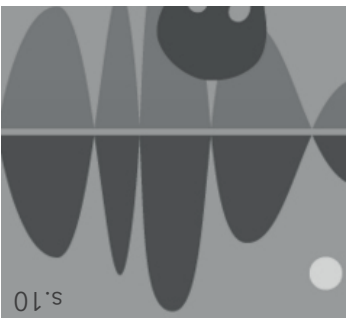
EN VALGKAMPAVIS AV OLJEPARTIENE DE GRÅDIGE, DRIT I FREMTIDEN.

DETTE ER NATIDEN

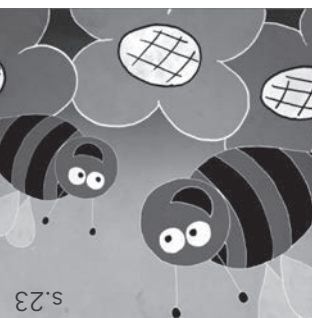
Restaurant-
guiden

Fjorder er
utmerkede for
å lagre avfall

Gassmasker
til de minste

Hvor ble det
av biene?

VI GJORDE DET!

NÅ KUN 12 \$ FATET!

Gråere tider er sponset av: Frist torsk – plasthval – ulikkelige fremtidige generasjoner – sultne barn – mikroplastmat – kokte korallrev – utrydda dyr – død skog – asfalt, asfalt og atter asfalt – CO₂ – høy vannstand – snøen som falt for 20 år siden – stengte grenser (nei, du slipper ikke ut heller).

DU LIKTE IKKE DETTE NEI? SNU AVISA RIKTIG VEI!